

OPINTOESITE

2024–2025

KALLION LUKIO

SAATTEEKSI

Tässä esitteessä on esitelty lyhyesti Kallion lukiossa lukuvuonna 2024–2025 tarjottavat opinnot. Tutustu esitteen sisältöön ja tee valmiiksi suunnitelmasi siitä, mitä opintoja haluat ja jaksat suorittaa tulevana lukuvuonna. Valintasi pääset tekemään huhtikuun loppupuolella, kun opintotarjotin avautuu.

Kallion oman opintotarjottimen lisäksi voit tehdä valintoja myös Verkkolukion verkko-opintojen ja etäopintojen tarjottimilta. Etäopintojen tarjottimella tarjotaan varsinkin sellaisia opintoja, joita valitaan vain vähän: harvinaisempia A-kieliä ja B3-kielten loppupään opintoja. Verkko-opintojen tarjonta on laaja, ja se on hyvä tuki silloin, jos haluamasi opinnot menevät Kallion tarjottimella päällekkäin tai jos haluat suorittaa jonkin opintojakson itsenäisesti muusta syystä. Verkko-opinnoista pääset valitsemaan yhden opintojakson periodia kohti milloin tahansa, mutta sitä runsaammat valinnat tehdään yhdessä opon kanssa.

Jos osallistut taideaineiden produktioihin tai muihin laajoihin opintokokonaisuuksiin, tee niitä koskevat opintojen valintasi tarkasti tämän esitteen ohjeiden mukaan. Huomioi myös, että produktioita ja isompia opintokokonaisuuksia, kuten Kirjamessut, voit ottaa yhdelle lukuvuodelle enintään kaksi.

Opintojen valinnoissa sinua ohjaavat opinto-ohjaajat, ryhmäohjaajat, apulaisrehtori ja rehtori. Opintojen sisältöihin saat tarkennusta kunkin aineen opettajilta. Jos on jotain epäselvää, kysy ja neuvottele. Huomioi ensi lukuvuoden valinnoissasi tarkasti tilanteesi tämän lukuvuoden lopussa. Toista lukuvuottaan aloittavan on jo syytä huomioida valinnoissaan yo-kirjoitusaikataulunsakin, jotta voi halutessaan aloittaa kirjoitukset kolmannen vuoden syksyllä.

Puhumme koulussa mieluummin opintojaksoista kuin moduuleista; jälkimmäiset ovat lähinnä opetussuunnitelman kieltä. Moduulit ovat opetuksen sisältökokonaisuuksia – rakennuspalikoita, joista opintojaksot muodostetaan – ja opintojaksot ovat niitä, joita varsinaisesti opiskellaan ja valitaan tarjottimelta. Useimmiten nämä ovat käytännössä sama asia, koska molempien laajuus on tavallisimmin kaksi opintopistettä ja useimmat moduulit opetetaan omana opintojaksonaan. Tässä esitteessä jäsenämme opetuksen kuitenkin moduuleina, koska joissakin oppiaineissa tiettyyn opintojaksoon voi kuulua esimerkiksi vain osia kahdesta eri moduulista ja tuollaisen opintojakson sisällön kuvaaminen olisi epämääräistä ja hankalaa. Moduulien sisältökuvauksiin on tarpeen mukaan liitetty kurssivalintoja selkeyttäviä ohjeita siitä, miten moduuli on tarkoitus valita ja opiskella.

Menestystä seuraavan lukuvuoden suunnitteluun!

Ari-Pekka Niemi

Apulaisrehtori

Äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeeseen on mahdollista osallistua keväällä tai syksyllä. Äidinkielessä on paljon hyötyä kaikesta luetusta ja opitusta, joten se kannattaa kirjoittaa vasta viimeisellä omalla tutkintokerralla. Äidinkieltä ei siis kannata kiirehtiä kirjoittamaan ainakaan vielä kolmannen vuoden syksyllä.

Jos aikoo valmistua kolmessa vuodessa, on siis parasta osallistua äidinkielen ylioppilaskokeeseen kolmannen lukiovuoden keväällä. Silloin tulee suorittaa äidinkielen moduulit ÄI01–04 ensimmäisen ja ÄI05–08 toisen opintovuoden aikana. Kolmannen opintovuoden aikana on mahdollista opiskella ÄI09, joka on valinnainen vuorovaikutuksen syventävä moduuli ja jonka aikana valmistaudutaan puheviestinnän valtakunnalliseen päättökokeeseen. Kolmantena vuotena opiskellaan ÄI10 ja ÄI11, jotka ovat valtakunnallisia syventäviä moduuleja ja valmentavat toinen kirjoitustaidon ja toinen lukutaidon ykköskokeeseen. Ne opiskellaan ennen neljättä periodia. Valinnaisen kielenhuollon moduulin ÄI14 voi opiskella missä tahansa opintojen vaiheessa.

Mikäli suorittaa lukion kolmessa ja puolessa vuodessa ja osallistuu äidinkielen ylioppilaskokeeseen neljännen lukiovuoden syksyllä, tulee suorittaa ensimmäisenä vuotena moduulit ÄI01–04 ja toisena opintovuotena moduulit ÄI05–07. Kolmannen opintovuoden aikana suoritetaan moduulit ÄI08–10. Neljännen vuoden syksyllä ennen kirjoituksia opiskellaan ÄI11, johon sisältyy lauantaina järjestettävä preliminäärikoe. Valinnaisen kielenhuollon moduulin ÄI14 voi opiskella missä tahansa opintojen vaiheessa.

Mikäli suorittaa lukion neljässä vuodessa, tulee opiskella ensimmäisenä vuotena moduulit ÄI01–04 ja toisena moduulit ÄI05–07. Kolmannen opintovuoden aikana suoritetaan moduulit ÄI08–09. Neljännen vuoden aikana ennen yo-kirjoituksia opiskellaan ÄI10–11. Valinnaisen kielenhuollon moduulin ÄI14 voi opiskella missä tahansa opintojen vaiheessa.

Pakolliset opinnot

ÄI01 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op

Moduulissa harjoitellaan äidinkielen ja kirjallisuuden keskeisiä työtapoja ja taitoja: monimuotoisten tekstien tuottamista, arvioimista ja tulkitsemista sekä tekstien pohjalta kirjoittamista. Tavoitteena on rohkaistua kirjoittajana ja tutustua kirjoitusprosessin eri vaiheisiin. Tutustutaan keskeisiin tekstilajeihin, niiden rakenteisiin ja keskeisiin keinoihin ja harjoitellaan palautteen antamista.

Moduulissa luetaan yksi kokonaisteos.

ÄI02 Kieli- ja tekstitietoisuus + ÄI03 vuorovaikutus 1, 2 op

Moduuleita opiskellaan tiiviisti rinnakkain. ÄI02-moduulissa syvennetään ymmärrystä kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina, tutustutaan Suomen kielipolitiikkaan, kielenohjailun periaatteisiin ja kielen merkitykseen niin yksilön kuin yhteisön kannalta. ÄI03-moduulin myötä

opintojakson keskeisiä työtapoja ovat erilaiset vuorovaikutukseen liittyvät harjoitukset, joiden kautta reflektoidaan omaa vuorovaikutusosaamista ja syvennetään käsitystä omasta viestijäkuvasta.

Opintojaksolla luetaan yksi kokonaisteos.

ÄI04 Kirjallisuus 1, 2 op

Moduulissa syvennetään ja monipuolistetaan lukemisen tapoja ja tutustutaan kauno- ja tietokirjallisuuden lajeihin ja ilmaisukeinoihin. Moduulissa analysoidaan ja tulkitaan kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen ja opetellaan ymmärtämään kirjallisuuden monimuotoisuutta.

Moduulissa luetaan kaksi kokonaisteosta.

ÄI05 Tekstien tulkinta 1, 2 op

Moduulissa syvennetään kriittistä lukutaitoa, erityisesti medialukutaitoa. Tutustutaan median toimintatapoihin, median merkitykseen identiteettien rakentumisessa ja median rooliin yhteiskunnallisena vaikuttajana. Moduulin aikana analysoidaan ajankohtaisia mediatekstejä, erityisesti kantaa ottavia tekstejä, perehdytään vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä sovelletaan niitä omiin teksteihin.

Moduulissa luetaan yksi kokonaisteos.

ÄI06 Kirjoittaminen 1 + ÄI07 Vuorovaikutus 2, 2 op

Moduuleita opiskellaan tiiviisti rinnakkain. Moduuleissa syvennetään kirjoitusprosessin hallinnan taitoja. Opiskelija oppii tarkastelemaan sekä kirjoitetun että puhutun ja audiovisuaalisen tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutusta tekstin merkityksiin. Harjoitellaan kirjoitusprosessiin liittyviä keskeisiä taitoja, kuten muiden tekstien käyttöä oman kirjoittamisen pohjana sekä tekstin luotavuuden arviointia. Opiskelija rohkaistuu sekä kirjallisessa että suullisessa viestinnässä.

Opintojaksolla luetaan yksi kokonaisteos.

ÄI08 Kirjallisuuden kontekstit, 2 op

Moduulissa tarkastellaan kaunokirjallisuutta ja muita tekstejä eri konteksteissa ja eri näkökulmista. Opiskelija lisää kirjallisuuden tuntemustaan tutustumalla Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin analysoimalla ja tulkitsemalla niitä.

Moduulissa luetaan kaksi kokonaisteosta.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ÄI09 Vuorovaikutus 3, 2 op

Moduulissa opiskellaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyviä vuorovaikutustaitoja. Opiskelija harjoittelee oman idean tai näkemyksen vakuuttavaa esittämistä, argumentointia ja retoristen keinojen käyttöä puhutuissa teksteissä. Moduulissa harjoitellaan myös erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktien ratkaisua ryhmässä sekä hiotaan osallistumisen tapoja ongelmanratkaisukeskusteluissa. Opiskelijat harjaantuvat dialogiseen ja rakentavaan vuorovaikutukseen ja pohjivat vuorovaikutukseen liittyvää etiikkaa. Moduulissa annetaan valmiudet osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen.

ÄI10 Kirjoittaminen 2, 2 op

Moduulissa harjaannutaan kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelemisessa ja tuottamisessa. Syvennetään tiedonhallinnan taitoja ja kykyä arvioida lähteitä sekä tutustutaan tekijänoikeuksiin. Opiskelija harjoittelee kirjoittamisen eri vaiheita ja ajankäytön hallintaa omassa kirjoitusprosessissaan sekä syventää taitojaan rajata aihe, valita näkökulma ja aineistot sekä käyttää aineistoja tekstissä. Moduulissa harjoitellaan myös tekstin muokkaamista ja viimeistelyä sekä hiotaan tekstin omaäänisyyttä. Kielen- ja tekstinhuollossa opitaan hiomaan ja viimeistelemään omaa tekstiä. Moduulissa luetaan yhdessä valittua kirjallisuutta.

Moduulissa hiotaan valmiuksia menestyä kirjoitustaidon yo-kokeessa.

ÄI11 Tekstien tulkinta 2, 2 op

Moduulissa syvennetään taitoa analysoida monimuotoisia asia- ja mediatekstejä sekä fiktiivisiä tekstejä. Opiskelija harjaantuu tekstien tulkinnan rakentamisessa sekä käsitteiden käytössä. Tekstejä tulkitaan osana tilanne- ja kulttuurikontekstiaan, ja opiskelija tulee tietoiseksi monimuotoisten tekstien tavoista rakentaa merkityksiä esimerkiksi ilmaisutavoin, -muodoin sekä rakentein.

Moduulissa hiotaan valmiuksia menestyä lukutaidon yo-kokeessa.

Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

ÄI13 Kielenhuolto, 2 op

Moduuli keskittyy oikeakielisyysasioihin: keskeisten kirjakielen normien kertaamiseen ja oman tekstin kielen huoltamiseen. Moduuli soveltuu opiskeltavaksi vaikkapa jo ensimmäisellä vuosikurssilla, ja se on hyvä sovittaa opintoihin, mikäli omissa teksteissä on kielen hallintaan liittyviä puutteita.

SUOMI TOISENA KIELENÄ (S2)

Moduulit S201–S208 opiskellaan lähiopetuksessa yhteistyöluokioissamme.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT RUOTSI (A-RUOTSI)

Pitkän ruotsin moduulit on ajoitettu opintotarjottimella niin, että se on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen opiskeluvuoden keväällä. Jos aiot kirjoittaa pitkän ruotsin kolmannen vuosikurssin syksyllä, suorithan kakkosvuonna moduulit 4–8. Jos kirjoitat pitkän ruotsin kolmosen keväällä, suorita moduulit 4–6 toisena vuonna ja 8 ja 7 kolmantena vuonna. Moduulissa 8 harjoitellaan suullista kielitaitoa, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna. Jos kirjoitat pitkän ruotsin neljännen vuoden syksyllä, sinun kannattaa suorittaa kakkosvuonna moduulit 4 ja 5, kolmosvuonna moduulit 6, 8 ja 7.

Pitkän toisen kotimaisen kielen ja pitkän vieraan kielen voi kirjoittaa samana tutkintokertana, sillä niiden kokeet järjestetään eri päivinä.

Pakolliset opinnot

RUA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Moduulissa käydään läpi ruotsin kielen opiskelun tavoitteita lukiossa ja tulevaisuuden tarpeita monikielisessä maailmassa. Ruotsin kieltä käytetään mahdollisimman paljon ja samalla kehitetään opiskelijan kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja. Laaditaan oma kieliprofiili ruotsin kielen näkökulmasta.

RUA02 Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

Tässä moduulissa tarkastellaan ruotsin kieltä Suomessa sekä Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden tasolla. Moduulissa harjaannutaan rakentamaan vuorovaikutukseen kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Moduulit **RUA01** ja **RUA02** suoritetaan yhtenä opintojaksona (4 op).

RUA03 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Moduulissa syvennetään ymmärrystä suomenruotsalaisten, ruotsalaisten sekä muiden pohjoismaisten kulttuuri-ilmiöiden suhteen sekä tutustutaan arvojen moninaisuuteen. Kulttuurin ja taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintojaan tai oppimisympäristöjä. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

RUA04 Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Moduulissa kehitetään ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittistä lukutaitoa ja tiedonhankintaa sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Lisäksi tarkastellaan osallisuutta ja aktiivista toimijuutta demokratiassa ja pohjoismaisessa yhteiskunnassa kielellisesti ja kulttuurisesti.

RUA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Moduulissa tarkennetaan opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähdekriittisyyden näkökulmasta, sekä vahvistetaan tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Lisäksi kehitetään opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

RUA06 Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Moduuli syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Lisäksi pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa ruotsin kielellä erityisesti Pohjoismaissa sekä käsitellään itsenäistyvän nuoren elämäntapaan asioita. Täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Valinnaisten opintojen tavoitteena on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaiskäsitys kielitaitonsa tasosta sekä auttaa opiskelijaa löytämään keinoja kehittää osaamistaan. Oppimäärän pakollisten opintojen aiheita kerrataan ja täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kieliprofiilia täydennetään tavoitteellisesti opiskelijan omien tarpeiden mukaan.

RUA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Moduulin tavoitteena on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa ja taitoa osallistua globaaleihin ympäristökysymyksiin ruotsin kielellä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omassa elinpiirissä, mutta tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Moduulissa pyritään hyödyntämään yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa.

RUA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Moduulissa syvennetään opiskelijan suullista kielitaitoa, jota tarvitaan pohjoismaisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Kehitetään suullisen vuorovaikutuksen ja dialogisuuden taitoja sekä harjaannutaan myös ymmärtämään puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Harjoitellaan valmistautumista suulliseen tuottamiseen.

Moduuliin sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

PERUSKOULUN 6. LUOKALLA ALKANUT RUOTSI (B1-RUOTSI)

Keskipitkä ruotsi on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden syksyllä tai keväällä. Mikäli päätät kirjoittaa sen syksyllä, sinun kannattaa suorittaa kakkosvuonna moduulit 4, 5 ja 6. Moduuli 6 on suullista viestintää. Kolmannen vuoden syksyllä ehdit suorittaa ensimmäisessä periodissa moduulin 7 ja opintoja kertaavan moduulin 9.

Jos kirjoitat keskipitkän ruotsin kolmannen vuoden keväällä, toisena vuonna kannattaa suorittaa moduulit 4 ja 5 ja kolmantena vuonna moduulit 7 ja 9. Moduulin 6 voi suorittaa toisena tai kolmantena vuonna.

Jos kirjoitat keskipitkän ruotsin neljännen vuoden syksyllä, sinun kannattaa suorittaa kakkosvuonna moduulit 3 ja 4, kolmosvuonna moduulit 5 ja 6 ja neljännen vuoden ensimmäisessä periodissa moduulit 7 ja 9. Jos kirjoitat neljännen vuoden keväällä, moduuli 9 kannattaa jättää 3. periodiin.

Pakolliset opinnot

RUB101 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan sekä ruotsin kielen historiasta ja asemasta Suomessa. Opiskelija harjoittelee oman kielitaitonsa arvioimista ja kokeilee itselleen sopivia työtapoja. Painopiste on arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa ja suullisessa viestinnässä. Opiskelija laatii kieliprofiilin ruotsin kielen osalta.

RUB102 Ruotsin kieli arjessani, 3 op

Opiskelija harjoittelee kertomaan ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa ja erilaisia viestintäkanavia käyttäen. Yhtenä moduulin aihepiirinä on yksilön ja yhteisön hyvinvointi. Moduulissa keskitytään ääntämisen sekä keskustelu- ja kuuntelutaitojen vahvistamiseen.

Moduulit **RUB101** ja **RUB102** suoritetaan yhtenä opintojaksona (4 op).

RUB103 Kulttuuri ja mediat, 2 op

Moduulin tehtävänä on vahvistaa erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen. Opiskelija tutustuu suomenruotsalaisiin, ruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin sekä ruotsinkielisiin medioihin. Moduulissa harjoitellaan hyödyntämään ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa ja seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä.

RUB104 Ympäristömme, 2 op

Opiskelija tutustuu moduulissa erilaisiin tekstityyppeihin ja osaa tulkita erilaisia tekstejä, joiden aiheina ovat kulttuurinen moninaisuus, erilaiset elinympäristöt ja ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta. Opiskelija harjoittaa erityisesti kirjoittamista ja mielipiteen ilmaisua ja tuottaa lyhyitä ohjattuja tekstejä moduulin aihepiireistä.

RUB105 Opiskelu- ja työelämä, 2 op

Opiskelija tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön sekä mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Moduulissa käydään läpi erilaisia vuorovaikutustilanteita ja tekstejä, jotka liittyvät moduulin aihepiireihin: jatko-opintoihin, työelämään, urasuunnitelmiin ja itenäistymiseen. Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan ja harjoittelee erilaisten hakemusten laatimista ruotsiksi.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

RUB106 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti ja ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä. Opiskelija tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen. Moduulin tavoitteena on myös aitojen ruotsinkielisten kontaktien tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä. Moduuliin kuuluu Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai sitä korvaavan näytön suorittaminen.

RUB107 Kestävä elämäntapa, 2 op

Moduulin tehtävänä on syventää pakollisten moduulien teemoja ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opiskelija vahvistaa taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsinkielisiä tekstejä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Opiskelija laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä sekä pohtii sananvapautta, eettisyyttä ja vastuuta sosiaalisen median käytössä. Moduulissa tutustutaan myös ruotsin yo-kokeen vaatimuksiin.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

RUB109 Kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa kerrataan ja syvennetään jo saavutettua kielitaitoa. Tavoitteena on perehtyä ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia strategioita. Moduuli voidaan räätälöidä opiskelijoiden tarpeiden mukaan, ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

RUB110 Ruotsin kertausta lukion aloittaneille, 2 op

Moduuli on tarkoitettu lukion opiskelijoille, jotka kaipaavat perussanaston ja rakenteiden kertausta. Tavoitteena on parantaa valmiuksia ruotsin kielen opiskelussa. Kielen eri osa-alueiden hallintaa vahvistetaan kunkin tarpeiden mukaan. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT ENGLANTI (A-ENGLANTI)

Englanti on mahdollista kirjoittaa sekä keväällä että syksyllä. Suositus on, että englanti kirjoitetaan jo kolmannen vuosikurssin aikana, vaikka opinnot jatkuisivat neljännelle vuosikurssille. Jos aiot kirjoittaa englannin kolmannen vuosikurssin syksyllä, suoritathan kakkosvuonna moduulit 4, 5, 6 ja 7. Suullisen viestinnän moduulin ENA08 ja kertausmoduulin ENA10 voi suorittaa kolmannen vuoden ykkös- tai kolmosperiodissa. Jos kirjoitat englannin kolmosen keväällä, voit suorittaa moduulit 4, 5 ja 6 kakkosen keväällä ja moduulit 7, 8 ja 10 kolmantena vuonna. Jos kirjoitat englannin vasta neljännellä vuosikurssilla, ota yhteyttä aineenopettajiin.

Pakolliset opinnot

ENA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Moduulin tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Moduuli totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

ENA02 Englanti globaalina kielenä, 3 op

Moduulin tehtävänä on tarkastella englannin kielen aseman kehittymistä lingua francana globaaleissa konteksteissa ja vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena.

Moduulit **ENA01** ja **ENA02** suoritetaan yhtenä opintojaksona (4 op).

ENA03 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Moduulin tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Moduulissa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

ENA04 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Moduulin tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Moduulissa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

ENA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

ENA06 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Moduulissa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ENA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Moduulin tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

ENA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä. Moduulin aikana harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Käydään läpi pakollisten moduulien aikana käsiteltyjä aiheita ja täydennetään niitä opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

ENA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT RANSKA (A-RANSKA)

Pitkät kielet on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Näin kaikki moduulit tulee suoritettua järjestyksessä, mikä on järkevää, sillä uusi tieto rakentuu vanhan päälle. Pitkässä kielessä tulisi olla kahden vuoden opintojen jälkeen suoritettuna moduulit 1–6. Jos aiot kirjoittaa pitkän kielen jo kolmannen vuosikurssin syksyllä, pyri suorittamaan ennen koetta myös moduulit 7–8. Jos kirjoitat pitkän kielen kolmosen keväällä, voit suorittaa moduulit 4–6 kakkosen keväällä ja 7–8 kolmantena vuonna. Kertausmoduulin (10. moduuli) voi suorittaa kolmannen vuoden kolmannessa periodissa. Moduuli 8 on suullinen viestintä, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna.

Pitkät vieraat kielet järjestetään Kallion lukiossa ja muissa kaupungin lukioissa. Huomioithan, että muissa pitkissä kielissä kuin englannin kielessä ei yleensä ole rinnakkaisryhmiä. Saksan kielen opinnot järjestetään Kallion lukiossa, ranskaa ja espanjaa opetetaan myös Helsingin kuvataidelukiossa. Venäjän opinnot järjestetään pääsääntöisesti Verkkolukion etäopintojen tarjottimella.

Opintojen itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, ja siitä on aina sovittava erikseen opettajan kanssa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen tärkeitä taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen.

Pakolliset opinnot

RAA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op + RAA02 Ranskan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

Kahden moduulin opintojaksossa RAA01–02 pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun sekä nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin. Moduuleissa tutustutaan myös ranskankielisiin maihin ja niiden kulttuureihin. Moduuleissa käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Opiskellaan ja vahvistetaan erilaisten viestinnällisten tehtävien avulla puhe-, kuuntelu- ja kirjoittamisstrategioiden hallintaa.

RAA03 Ranskan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Moduulin lähtökohtana ovat ranskankielisten maiden historiaan ja yhteiskuntiin liittyvät tekstit. Tämän avulla syvennetään tietämystä ranskankielisestä maailmasta ja kulttuuriverkostosta. Moduulissa laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Moduulin aikana tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

RAA04 Ranskan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Moduulin aihepiirit ja tilanteet liittyvät yhteiskuntaan ja ympäröivään maailmaan. Moduulissa kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta.

RAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Moduulissa syvennetään tekstin tulkinnan ja tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa eri tiedon- ja tieteenaloista ja tiedekeskuksista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloilta. Harjaannutaan projektitöiden avulla jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja mm. esitelmien avulla. Harjoitellaan myös mediaan liittyvää tiedonkeruuta ja sen analysointia. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta.

RAA06 Ranskan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Moduulissa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat jatko-opinnoissa tai työelämässä, ja pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

RAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Moduulin kantavina teemoina ovat globaalit ympäristökysymykset kuten ilmastonmuutos. Kestävää elämäntapaa käsitellään monipuolisesti niin opiskelijan omasta elinpiiristä käsin kuin myös kansainvälisellä tasolla.

RAA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä. Moduulin aikana harjoitellaan ranskan puhumista erilaisissa yhteyksissä monipuolisesti. Käydään läpi pakollisten moduulien aikana käsiteltyjä teemoja ja täydennetään niitä ajankohtaisten aiheiden ja opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Moduuli tukee valmistautumista ylioppilaskokeeseen. Moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti, ja se arvioidaan numeroarvosanalla. Moduulissa suoritetaan valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta tulee erillinen todistus.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

RAA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Abiturienteille suunnattu yo-kokeeseen valmentava moduuli, jossa harjoitellaan monipuolisesti kielen osa-alueita ja ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT SAKSA (A-SAKSA)

Pitkät kielet on suositeltava kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Näin kaikki moduulit tulee suoritettua järjestyksessä, mikä on järkevää, sillä uusi tieto rakentuu vanhan päälle. Pitkässä kielessä tulisi olla kahden vuoden opintojen jälkeen suoritettuna moduulit 1–6. Jos aiot kirjoittaa pitkän kielen jo kolmannen vuosikurssin syksyllä, pyri suorittamaan ennen koetta myös moduulit 7–8. Jos kirjoitat pitkän kielen kolmosen keväällä, voit suorittaa moduulit 4–6 kakkosen keväällä ja 7–8 kolmantena vuonna. Kertausmoduulin (10. moduuli) voi suorittaa kolmannen vuoden kolmannessa periodissa. Moduuli 8 on suullinen viestintä, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna.

Pitkät vieraat kielet järjestetään Kallion lukiossa ja muissa kaupungin lukioissa. Huomioithan, että muissa pitkissä kielissä kuin englannin kielessä ei yleensä ole rinnakkaisryhmiä. Saksan kielen opinnot järjestetään Kallion lukiossa, ranskaa ja espanjaa opetetaan myös Helsingin kuvataidelukiossa. Venäjän opinnot järjestetään pääsääntöisesti Verkkolukion etäopintojen tarjottimella.

Opintojen suoritusjärjestys

Opiskeluvuosi	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi
Suoritettavat moduulit	SAA01, SAA02, SAA03	SAA04, SAA05, SAA06	SAA07, SAA08, SAA11

Moduulit tulee suorittaa pääsääntöisesti numerjärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen saattaa vaikeuttaa opintoja, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin moduulia tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3. vuoden keväällä.

Opintojen itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, ja siitä on aina sovittava erikseen opettajan kanssa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen tärkeitä taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen.

Pakolliset opinnot

SAA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Moduulissa kartoitetaan saksan kielen eri osa-alueiden osaamista ja pohditaan kielen oppimisen keinoja. Aihepiirit liittyvät nuorten elämään. Erityisesti harjoitellaan arkipäivän kielenkäyttötilanteita.

SAA02 Saksan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

Moduulissa harjoitellaan eri vuorovaikutustilanteita saksaksi. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä. Moduulissa käsitellään monia jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita ja tilanteita.

SAA03 Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Moduulissa tutustutaan monipuolisesti saksankieliseen kulttuuriin ja taiteeseen eri muodoissaan, opiskelijoiden kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opiskelu tapahtuu paljolti pienryhmissä.

SAA04 Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Moduulissa tutustutaan medioissa esillä oleviin yhteiskunnallisiin aiheisiin ja vaikuttamiseen kansalaisyhteiskunnassa sekä kehitetään taitoja ilmaista mielipiteitä.

SAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Moduulissa haetaan tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisionaatioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta.

SAA06 Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Moduulin teemoja ovat tulevaisuus, jatko-opinnot, urasuunnitelmat, työnteko ja talousasiat.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

SAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Moduulin kantavina teemoina ovat globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos. Kestävää elämäntapaa käsitellään monipuolisesti niin opiskelijan omasta elinpiiristä käsin kuin myös kansainvälisellä tasolla.

SAA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä. Moduulin aikana harjoitellaan saksan puhumista erilaisissa yhteyksissä monipuolisesti. Käydään läpi pakollisten moduulien aikana käsiteltyjä teemoja ja täydennetään niitä ajankohtaisten aiheiden ja opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Moduuli tukee valmistautumista ylioppilaskokeeseen, ja sitä suositellaan myös SAA11 Sprachdiplom -moduulin valitseville. Moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti, ja se arvioidaan numeroarvosanalla. Moduulissa suoritetaan valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta tulee erillinen todistus.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

SAA09 + TEA03–05.elokuva/ERY01.elokuva: Vor der Kamera (SAA09 2 op)

Opintojaksolla toteutetaan lyhytelokuva ja opitaan kameranäyttelemistä, osallistutaan elokuvatuotantoprosessiin ja tutustutaan saksankieliseen kulttuuriin ja elokuvamaailmaan! Opintojaksoon sisältyy osittain omakustanteinen opintomatka Berliiniin syyslukukautena -24. Katso tarkempi kuvaus ja ohjeet ilmoittautumisesta opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta.

SAA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Abiturienteille suunnattu yo-kokeeseen valmentava moduuli, jossa harjoitellaan monipuolisesti kielen osa-alueita ja ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

SAA11 Sprachdiplom, 2 op

Moduuli valmentaa arvostettuun kansainväliseen Deutsches Sprachdiplom II -tutkintoon ja sopii myös hyvin ylioppilaskokeeseen valmistautumiseen. Sprachdiplom-moduuliin voivat osallistua kolmannen vuoden opiskelijat ja kieltä hyvin hallitsevat (esim. vaihto-oppilaina olleet) lukion toisen vuoden A-saksan opiskelijat. Moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY. Sprachdiplom II -kokeesta tulee oma eurooppalaisen viitekehyksen mukainen arvosana B2 tai C1. Opetus on jaettu 1. ja 2. periodiin. Ilmoittautuneille tiedotetaan ensimmäisestä koontumisesta erikseen Wilma-viestillä, ja läsnäolo siinä on pakollista, koska kansainväliseen Sprachdiplom-kokeeseen ilmoitaudutaan jo hyvissä ajoin. Jälki-ilmoittautuminen ei ole mahdollinen.

A-VENÄJÄ

Verkkolukion tarjottimilla: VEA01–06

A-ESPANJA

Pitkät kielet on suositeltava kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Näin kaikki moduulit tulee suoritettua järjestyksessä, mikä on järkevää, sillä uusi tieto rakentuu vanhan päälle. Pitkässä kielessä tulisi olla kahden vuoden opintojen jälkeen suoritettuna moduulit 1–6. Jos aiot kirjoittaa pitkän kielen jo kolmannen vuosikurssin syksyllä, pyri suorittamaan ennen koetta myös moduulit 7–8. Jos kirjoitat pitkän kielen kolmosen keväällä, voit suorittaa moduulit 4–6 kakkosen keväällä ja 7–8 kolmantena vuonna. Kertausmoduulin (10. moduuli) voi suorittaa kolmannen vuoden kolmannessa periodissa. Moduuli 8 on suullinen viestintä, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna.

Pitkät vieraat kielet järjestetään Kallion lukiossa ja muissa kaupungin lukioissa. Huomioithan, että muissa pitkissä kielissä kuin englannin kielessä ei yleensä ole rinnakkaisryhmiä. Saksan kielen opinnot järjestetään Kallion lukiossa, ranskaa ja espanjaa opetetaan myös Helsingin kuvataidelukiossa. Venäjän opinnot järjestetään pääsääntöisesti Verkkolukion etäopintojen tarjottimella.

Moduulit tulee suorittaa pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen saattaa vaikeuttaa opintoja, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintojen itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, ja siitä on aina sovittava erikseen opettajan kanssa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen tärkeitä taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen.

Pakolliset opinnot

EAA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Moduulissa kartoitetaan espanjan kielen eri osa-alueiden osaamista ja pohditaan kielen oppimisen keinoja. Aihepiirit liittyvät nuorten elämään. Erityisesti harjoitellaan arkipäivän kielenkäyttötilanteita.

EAA02 Espanjan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

Moduulissa harjoitellaan eri vuorovaikutustilanteita espanjaksi. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä. Moduulissa käsitellään monia jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita ja tilanteita.

Moduulit **EAA01** ja **EAA02** suoritetaan yhtenä opintojaksona (4 op).

EAA03 Espanjan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Moduulissa tutustutaan monipuolisesti espanjankieliseen kulttuuriin ja taiteeseen eri muodoissaan, opiskelijoiden kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opiskelu tapahtuu paljolti pienryhmissä.

EAA04 Espanjan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Moduulissa tutustutaan medioissa esillä oleviin yhteiskunnallisiin aiheisiin ja vaikuttamiseen kansalaisyhteiskunnassa ja kehitetään taitoja ilmaista mielipiteitä.

EAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Moduulissa haetaan tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta.

EAA06 Espanjan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Moduulin teemoja ovat tulevaisuus, jatko-opinnot, urasuunnitelmat, työnteko ja talousasiat.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

EAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Moduulin kantavina teemoina ovat globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos. Kestävää elämäntapaa käsitellään monipuolisesti niin opiskelijan omasta elinpiiristä käsin kuin myös kansainvälisellä tasolla.

EAA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä. Moduulin aikana harjoitellaan espanjan puhumista erilaisissa yhteyksissä monipuolisesti. Käydään läpi pakollisten moduulien aikana käsiteltyjä teemoja ja täydennetään niitä ajan-kohtaisten aiheiden ja opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Moduuli tukee valmistautumista ylioppilaskokeeseen. Moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti, ja se arvioidaan numeroarvosanalla. Moduulissa suoritetaan valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta tulee erillinen todistus.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

EAA09 Espanjan projektikurssi, 2 op

Projektioipintojakso toteutetaan kv-hankkeena mahdollisuuksien mukaan.

EAA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Abiturienteille suunnattu yo-kokeeseen valmentava moduuli, jossa harjoitellaan monipuolisesti kielen osa-alueita ja ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HY-LÄTTY.

A-KIINA

Verkkolukion tarjottimilla: KIA101–06

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT RANSKA (B3-RANSKA)

Lyhyet vieraat kielet opiskellaan opiskelusuunnitelman mukaisesti: moduulit 1–3 ensimmäisenä vuonna, moduulit 4–6 toisena vuonna ja 7–8 kolmantena vuonna. Huomioithan, että voit osallistua yo-kirjoituksiin suoritettuasi kolme moduulia mutta tarvitset kirjoituksissa menestyäksesi paljon laajemmat opinnot, ellet ole kartuttanut kielitaitoasi esimerkiksi vaihto-oppilaana.

Pääsääntöisesti moduulit tulee suorittaa numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen vaikeuttaa opintoja huomattavasti, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin moduulia tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3. vuoden keväällä.

Yläkoulussa ranskan opiskelun B2-kielenä aloittaneita suositellaan aloittamaan moduulista RAB302, ja tästä eteenpäin opiskelu tapahtuu samassa ryhmässä. Moduulit arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4–10. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin moduulin aikana, koesuoritukseen ja mahdollisiin kirjallisiin tai suullisiin töihin moduulin aikana.

Opintojen itsenäinen suorittaminen on vaativaa, eikä sitä suositella varsinkaan opintojen alkuvaiheessa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen. Itsenäisestä suorittamisesta on aina sovittava erikseen opettajan kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

RAB301 Ranskan perustason alkeet 1, 2 op

Moduulissa opiskellaan tervehtimään, hyvästelemään ja esittäytymään. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Moduulissa painotetaan erityisesti oikean ääntämisen ja intonaation oppimista. Opetellaan tavallisimpien verbien preesenstaivutukset.

RAB302 Ranskan perustason alkeet 2, 2 op

Moduulissa harjoitellaan selviytymistä erilaisissa arkipäivän viestintätilanteissa kuten matkalla, ravintolassa ja nähtävyyksiin tutustuttaessa. Opetellaan lisää verbimuotoja ja niiden käyttöä mm. matkailu- ja kahvilasanastojen avulla.

RAB303 Ranskan perustason alkeet 3, 2 op

Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

RAB304 Ranskan perustaso 1, 2 op

Moduulissa kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Moduulin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien kansainvälisissä kohtaamisissa.

RAB305 Ranskan perustaso 2, 2 op

Moduulissa opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja keskustelua arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan ihmiselämään ja hyvinvointiin liittyviin teksteihin.

RAB306 Ranskan perustaso 3, 2 op

Moduulissa vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

RAB307 Ranskan perustaso 4, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä.

RAB308 Ranskan perustaso 5, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat ja lähdekritiikki.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

RAB310 Lyhyen ranskan kertausta abiturienteille

Moduulissa harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia syventäen jo opittua kielitaitoa. Kerrataan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT SAKSA (B3-SAKSA)

Lyhyet vieraat kielet opiskellaan opiskelusuunnitelman mukaisesti: moduulit 1–3 ensimmäisenä vuonna, 4–6 toisena vuonna ja 7–8 kolmantena vuonna. Huomioithan, että voit osallistua yo-kirjoitukseen suoritetuasi kolme moduulia mutta tarvitset kirjoituksissa menestyäksesi paljon laajemmat opinnot, ellei ole kartuttanut kielitaitoasi esimerkiksi vaihto-oppilaana.

Opintojen suoritusjärjestys

Opiskeluvuosi	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi
Suoritettavat moduulit	SAB301, SAB302, SAB303	SAB304, SAB305, SAB306	SAB307, SAB308, SAB310

Pääsääntöisesti moduulit tulee suorittaa numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen vaikeuttaa opintoja huomattavasti, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin moduulia tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3. vuoden keväällä.

Yläkoulussa saksan opiskelun B2-kielenä aloittaneita suositellaan aloittamaan moduulista SAB302, ja tästä eteenpäin opiskelu tapahtuu samassa ryhmässä. Moduulit arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4–10, paitsi SAB39 ja SAB310, jotka arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin moduulin aikana, koesuoritukseen ja mahdollisiin kirjallisiin tai suullisiin töihin moduulin aikana.

Opintojen itsenäinen suorittaminen on vaativaa, eikä sitä suositella varsinkaan opintojen alkuvaiheessa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen. Itsenäisestä suorittamisesta on aina sovittava erikseen opettajan kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

SAB301 Saksan perustason alkeet 1, 2 op

Tutustutaan saksan kielen alkeisiin ja harjoitellaan arkisia vuorovaikutustilanteita.

SAB302 Saksan perustason alkeet 2, 2 op

Harjoiteltavat viestintätilanteet liittyvät erityisesti matkailuun ja jokapäiväiseen elämään.

SAB303 Saksan perustason alkeet 3, 2 op

Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

SAB304 Saksan perustaso 1, 2 op

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Moduulin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

SAB305 Saksan perustaso 2, 2 op

Aihepiireinä terveys, hyvinvointi ja tulevaisuus. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation vuorovaikutukseen ja hyvinvointiin tuomia muutoksia.

SAB306 Saksan perustaso 3, 2 op

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

SAB307 Saksan perustaso 4, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä.

SAB308 Saksan perustaso 5, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat ja lähdekritiikki.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

SAB309 + TEA03–05.elokuva/ERY01.elokuva: Vor der Kamera (SAB309 2 op)

Opintojaksolla toteutetaan lyhytelokuva ja opitaan kameranäyttelemistä, osallistutaan elokuvatuotantoprosessiin ja tutustutaan saksankieliseen kulttuuriin ja elokuvamaailmaan! Opintojaksoon sisältyy osittain omakustanteinen opintomatka Berliiniin syyslukukautena -24. Katso tarkempi kuvaus ja ohjeet ilmoittautumisesta opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta.

SAB310 Lyhyen saksan kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia syventäen jo opittua kielitaitoa. Kerrataan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Moduuli arvioidaan suorituserkinnällä.

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT VENÄJÄ (B3-VENÄJÄ)

Lyhyet vieraat kielet opiskellaan opiskelusuunnitelman mukaisesti: moduulit 1–3 ensimmäisenä vuonna, moduulit 4–6 toisena vuonna ja 7–8 kolmantena vuonna. Huomioithan, että voit osallistua yo-kirjoituksiin suorittuasi kolme moduulia mutta tarvitset kirjoituksissa menestyäksesi paljon laajemat opinnot, ettei ole kartuttanut kielitaitoasi esimerkiksi vaihto-oppilaana.

Pääsääntöisesti moduulit tulee suorittaa numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen vaikeuttaa opintoja huomattavasti, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin moduulia tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3.vuoden keväällä.

Yläkoulussa venäjän opiskelun B2-kielenä aloittaneita suositellaan aloittamaan moduulista VEB302, ja tästä eteenpäin opiskelu tapahtuu samassa ryhmässä. Moduulit arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4–10. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin moduulin aikana, koesuoritukseen ja mahdollisiin kirjallisiin tai suullisiin töihin moduulin aikana.

Opintojen itsenäinen suorittaminen on vaativaa, eikä sitä suositella varsinkaan opintojen alkuvaiheessa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen. Itsenäisestä suorittamisesta on aina sovittava erikseen opettajan kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

VEB301 Venäjän perustason alkeet 1, 2 op

Moduulin painopiste on ääntämisen ja kirjaimiston oppimisessa. Moduulissa opitaan esittäytymään, tervehtimään, esittämään yksinkertaisia kysymyksiä ja vastaamaan niihin. Opiskellaan lukemaan ja kirjoittamaan kirjaimet.

VEB302 Venäjän perustason alkeet 2, 2 op

Moduulin painopiste on puhumisen harjoittamisessa. Moduulin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Opiskellaan peruskielioppirakenteita.

VEB303 Venäjän perustason alkeet 3, 2 op

Moduulissa painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Jatketaan perusrakenteiden opiskelua

VEB304 Venäjän perustaso 1, 2 op

Moduulissa tutustutaan venäläiseen elämänmenoon. Vahvistetaan tapakulttuurin osaamista ja jatketaan perusrakenteiden opiskelua tekemällä runsaasti suullisia harjoituksia.

VEB305 Venäjän perustaso 2, 2 op

Moduulin aiheina ovat erilaiset asumismuodot sekä terveys ja hyvinvointi. Opiskellaan perusrakenteita tekemällä runsaasti kuullun ymmärtämisen ja suullisen ilmaisun harjoituksia.

VEB306 Venäjän perustaso 3, 2 op

Moduulin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Jatketaan perusrakenteiden opiskelua.

VEB307 Venäjän perustaso 4, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä.

VEB308 Venäjän perustaso 5, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat ja lähdekritiikki.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

VEB310 Lyhyen venäjän kertausta abiturienteille

Moduulissa harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia syventäen jo opittua kielitaitoa. Kerrataan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Moduuli arvioidaan suorituserkinnällä.

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT ESPANJA (B3-ESPANJA)

Lyhyet vieraat kielet opiskellaan opiskelusuunnitelman mukaisesti: moduulit 1–3 ensimmäisenä vuonna, moduulit 4–6 toisena vuonna ja 7–8 kolmantena vuonna. Huomioithan, että voit osallistua yo-kirjoituksiin suorittuasi kolme moduulia mutta tarvitset kirjoituksissa menestyäksesi paljon laajemmat opinnot, ellet ole kartuttanut kielitaitoasi esimerkiksi vaihto-oppilaana.

Pääsääntöisesti moduulit tulee suorittaa numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen vaikeuttaa opintoja huomattavasti, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin moduulia tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3.vuoden keväällä.

Yläkoulussa espanjan opiskelun B2-kielenä aloittaneita suositellaan aloittamaan moduulista VEB302, ja tästä eteenpäin opiskelu tapahtuu samassa ryhmässä. Moduulit arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4–10. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin moduulin aikana, koesuoritukseen ja mahdollisiin kirjallisiin tai suullisiin töihin moduulin aikana.

Opintojen itsenäinen suorittaminen on vaativaa, eikä sitä suositella varsinkaan opintojen alkuvaiheessa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen. Itsenäisestä suorittamisesta on aina sovittava erikseen opettajan kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

EAB301 Espanjan perustason alkeet 1, 2 op

Tutustutaan espanjan kielen alkeisiin ja harjoitellaan arkisia vuorovaikutustilanteita.

EAB302 Espanjan perustason alkeet 2, 2 op

Harjoiteltavat viestintätilanteet liittyvät erityisesti matkailuun ja jokapäiväiseen elämään.

EAB303 Espanjan perustason alkeet 3, 2 op

Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

EAB304 Espanjan perustaso 1, 2 op

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Moduulin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

EAB305 Espanjan perustaso 2, 2 op

Aihepiireinä terveys, hyvinvointi ja tulevaisuus. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation vuorovaikutukseen ja hyvinvointiin tuomia muutoksia.

EAB306 Espanjan perustaso 3, 2 op

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

EAB307 Espanjan perustaso 4, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä.

EAB308 Espanjan perustaso 5, 2 op

Moduulin aihepiireinä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat ja lähdekritiikki.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

EAB309 Espanjan projektikurssi, 2 op

Opintojakso toteutetaan espanjan ja kuvataiteen yhteisenä kansainvälisenä hankkeena espanjalaisen koulun ja Helsingin kuvataidelukion kanssa yhteistyössä.

EAB310 Lyhyen espanjan kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia syventäen jo opittua kielitaitoa. Kerrataan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

B3-ITALIA

Verkkolukion tarjottimilla: IAB301–06

B3-JAPANI

Verkkolukion tarjottimilla: JPB301–06

B3-KIINA

Verkkolukion tarjottimilla: KIB301–06

PITKÄ MATEMATIIKKA

Pitkä matematiikka suositellaan kirjoitettavaksi kolmannen vuoden keväällä. Tällöin kaikki valinnaiset moduulit tulevat suoritetuiksi pakollisiin moduuleihin nähden hyvässä aikataulussa eikä opintoihin tule liikaa keskeytyksiä. Moduulit suoritetaan opiskelusuunnitelman mukaisesti siinä järjestyksessä, miten ne on suunnitelmaan sijoitettu: ensimmäisenä vuonna moduulit 1–4, toisena vuonna moduulit 5–8, 11 ja 16 ja kolmantena vuonna moduulit 9, 10, 12, 15 ja kolmannessa periodissa tarjottava kertausmoduuli 14.

Jos kuitenkin kirjoitat pitkän matematiikan neljännen vuoden syksyllä, voit käydä moduulin 11 kolmannen vuoden keväällä. Muuten moduulien järjestys on sama kuin kirjoitettaessa kolmannen vuoden keväällä. Jos kirjoitat matematiikan neljännen vuoden keväällä, voit käydä toisen vuoden aikana moduulit 5–8 ja 16, kolmannen vuoden aikana moduulit 9–11 sekä 15 ja neljännellä vuosikurssilla moduulin 12 sekä kertausmoduulin 14, joka tarjotaan kolmannessa periodissa.

Pakolliset opinnot

MAY01 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Moduulissa kerrataan prosenttilaskentaa, käytetään verrannollisuutta ongelmanratkaisutilanteissa, syvennetään osaamista murtolukujen laskutoimituksissa, kerrataan potenssilaskusääntöjä, vahvistetaan ymmärrystä funktion käsitteestä sekä yhtälön ja yhtälöparin ratkaisuperiaatteista sekä opitaan käyttämään ohjelmistoja funktioiden kuvaajien piirtämisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

MAA02 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op

Moduulissa käsitellään ilmiöiden mallintamista polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla. Käsitellään näiden funktioiden ominaisuuksia sekä ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä sekä epäyhtälöitä, selvitetään nollakohtia ja tekijöitä. Edellä mainittuja aiheita lähestytään myös laskinohjelmistojen kautta.

MAA03 Geometria, 2 op

Moduulissa harjaannutaan hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa. Harjaannutaan muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita sekä ratkaisemaan geometrisia ongelmia. Kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa tutkitaan myös laskinohjelmistojen avulla.

MAA04 Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op

Analyttisessä geometrian osuudessa opiskellaan, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille. Omaksutaan pistejoukon yhtälön käsite ja tutkitaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja. Ratkaistaan itseisarvoyhtälöitä ja yhtälöryhmiä.

Vektoriosuudessa tutustutaan vektorikäsitteeseen ja vektorilaskennan perusteisiin. Tutkitaan kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla. Ratkaistaan tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla.

Moduulissa käytetään ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

MAA05 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op

Tutustutaan ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini-, kosini-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla. Tutustutaan myös näiden funktioiden ominaisuuksiin sekä niihin liittyviin yhtälöihin. Funktioiden tutkimisessa sekä yhtälöiden ratkaisemisessa käytetään myös laskinohjelmistoja.

MAA06 Derivaatta, 3 op

Tutustutaan raja-arvon, jatkuvuuden, derivaatan ja muutosnopeuden käsitteisiin sekä tutustutaan ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla. Tutkitaan funktioiden kulkua ja ääriarvoja derivoimalla. Ohjelmistoja käytetään raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa.

MAA07 Integraalilaskenta, 2 op

Moduulissa tutustutaan integraalifunktion käsitteeseen ja määritetään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita. Lasketaan pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla sekä perehdytään muihin integraalilaskennan sovelluksiin. Käytetään ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, sovelluksissa sekä numeerisessa integroinnissa.

MAA08 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Moduulissa käsitellään ja tulkitaan (diskreettejä) tilastoja sekä lasketaan niihin liittyviä tunnuslukuja, tulkitaan niitä ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä. Tutustutaan kahden muuttujan yhteisjakaumaan sekä korrelaation ja regression käsitteeseen. Lisäksi perehdytään kombinatoriikkaan, klassisen ja tilastollisen todennäköisyyden käsitteisiin ja todennäköisyyteen liittyviin laskusääntöihin sekä käsitellään diskreettejä jakaumia. Moduulissa käytetään ohjelmistoja datan käsittelyssä, tutkimisessa ja havainnollistamisessa.

MAA09 Talousmatematiikka, 1 op

Moduulissa tutustutaan aritmeettiseen ja geometriseen lukujonoon sekä niiden summiin. Lasketaan korkolaskuja, käsitellään mm. koron korkoa, nykyarvoa ja diskonttausta sekä tutustutaan talletuksiin ja erilaisiin lainoihin.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

MAA10 3D-geometria, 2 op

Moduulissa käsitellään vektoreita kolmiulotteisessa koordinaatistossa ja tutustutaan vektoreiden piste- ja ristituloon. Tutkitaan xyz-koordinaatistossa pisteitä, suoria sekä tasoja ja lasketaan ääriarvosovelluksia avaruusgeometriassa. Lisäksi moduulissa tutustutaan kahden muuttujan funktion.

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op

Tutustutaan algoritmeihin sekä laaditaan ja ohjelmoidaan niitä. Tutustutaan logiikan alkeisiin ja laaditaan totuustauluja. Pehdytään lukuteorian peruskäsitteisiin, tutkitaan alkulukuja sekä kokonaislukujen jaollisuutta.

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op

Syvennetään differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisia perusteita. Tutustutaan paloittain määriteltyihin funktioihin sekä aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioihin, syvennetään ymmärrystä jatkuvuudesta ja derivoituvuudesta, käsitellään funktioiden raja-arvoja äärettömyydessä ja täydennetään integraalilaskennan taitoja tarkastelemalla epäoleellisia integraaleja. Jatkona Tilastot ja todennäköisyys -moduuliin, tutustutaan myös jatkuvan jakauman käsitteeseen, normittamiseen ja normaalijakauman soveltamiseen.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

MAA14 Kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa yhdistellään ja syvennetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja ja valmistaudutaan pitkän matematiikan ylioppilaskirjoituksiin.

MAA15 Talousmatematiikan alkeet, 1 op

(Moduuli MAA15 sisältö seuraa moduulin MAB06 sisältöä, eli se ei täten ole osa pitkän matematiikan valtakunnallisia opintoja, mutta sisällöltään se sopii esimerkiksi kertaaviksi tai täydentäviksi opinnoiksi ja moduulin voi käydä minä tahansa lukuvuotena.)

Syvennetään prosenttilaskentaan liittyviä taitoja ja pehdytään erilaisiin taloudellisiin käsitteisiin ja indeksi-, (yksinkertainen) korko-, verotus- ja valuuttalaskelmiin. Sovellusten yhteydessä käytetään laskinohjelmistoja laskelmien apuna.

MAA16 Laskinohjelmistoilla soveltaminen, 1 op

(Suositellaan otettavaksi MAA06-moduulin yhteydessä)

Moduulissa keskitytään laskinohjelmistojen soveltavaan käyttöön.

LYHYT MATEMATIIKKA

Lyhyt matematiikka suositellaan kirjoitettavaksi kolmantena vuotena, joko syksyllä tai keväällä. Jos päätät kirjoittaa lyhyen matematiikan kolmannen lukuvuoden syksyllä, sinun kannattaa suorittaa ensimmäisenä vuotena moduulit 1–3, toisena vuotena moduulit 4–8, joista 8 suoritetaan keväällä viidennessä periodissa, ja kolmannen vuoden syksyllä ensimmäisessä periodissa moduuli 9 ja kertausmoduuli 11.

Mikäli osallistut yo-kirjoituksiin kolmannen vuoden keväällä, ensimmäisen vuoden järjestys on sama, 1–3, mutta toisena vuotena on suositeltavaa opiskella moduulit 4–7, jolloin kolmannelle vuodelle jäävät opiskeltaviksi ensimmäisessä periodissa moduuli 8, toisessa periodissa 9 ja kolmannessa periodissa kertausmoduuli 11.

Jos kirjoitat lyhyen matematiikan neljännen vuoden syksyllä, ensimmäisenä ja toisena vuotena opiskeltavat moduulit ovat samat kuin edellisessä vaihtoehdossa, 1–3 sekä 4–7, mutta tällöin on suositeltavaa opiskella kolmannen vuoden aikana moduulit 8–9 (kummassa tahansa järjestyksessä) ja kertausmoduuli 11 on suositeltavaa suorittaa neljännen vuoden syksyllä ensimmäisessä periodissa.

Jos kirjoitat matematiikan neljännen vuoden keväällä, ensimmäisenä vuotena on suositeltavaa opiskella moduulit 1–3, toisen vuoden aikana moduulit 4–5, kolmannen vuoden aikana moduulit 6–8 (missä tahansa järjestyksessä) ja neljännellä vuosikurssilla moduuli 9 sekä kertausmoduuli 11, joka tarjotaan kolmannessa periodissa.

Pakolliset opinnot

MAY01 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Moduulissa kerrataan prosenttilaskentaa, käytetään verrannollisuutta ongelmanratkaisutilanteissa, syvennetään osaamista murtolukujen laskutoimituksissa, kerrataan potenssilaskusääntöjä, vahvistetaan ymmärrystä funktion käsiteestä sekä yhtälön ja yhtälöparin ratkaisuperiaatteista sekä opitaan käyttämään ohjelmistoja funktioiden kuvaajien piirtämisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

MAB02 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op

Moduulissa käsitellään ongelmanratkaisua ja muodostetaan lausekkeitä sekä yhtälöitä annettuihin ongelmiin ja ratkaistaan niitä. Perehdytään toisen asteen funktioon sekä yhtälöön. Käsitellään lukujonoja ja summia ja käytetään niitä matemaattisten ongelmien ratkaisuisissa.

MAB03 Geometria, 2 op

Moduulissa harjaannutaan liittämään visuaalinen näkemys osaksi matematiikan opiskelua. Hahmotetaan kaksi- ja kolmiulotteista tilaa sekä piirretään tasokuvioita ja kolmiulotteisia kappaleita. Määritetään kuvioiden ja kappaleiden pinta-aloja ja tilavuuksia, tutkitaan yhdenmuotoisuutta sekä perehdytään suorakulmaisen kolmion geometriaan. Kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa tutkitaan myös laskinohjelmistojen avulla.

MAB04 Matemaattisia malleja, 2 op

Moduulissa harjaannutaan erilaisten funktioiden käyttöön matemaattisina malleina. Tutustutaan lineaarisiin ja eksponentiaalisiin malleihin, ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä. Malleja tutkitaan myös taulukkolaskentaohjelmiston avulla. Mallintamisen lisäksi ohjelmistoja käytetään polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

MAB05 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Moduulissa perehdytään tilastotietojen keräämiseen, havainnollistamiseen ja tulkitsemiseen sekä tilastollisiin peruskäsitteisiin ja tunnuslukuihin. Tutustutaan korrelaation sekä regression käsitteisiin, kombinatoriikkaan sekä todennäköisyyden perusteisiin, sitä havainnollistaviin malleihin ja sen laskusääntöihin. Opetellaan laskinohjelmistojen tarkoituksenmukaista käyttöä.

MAB06 Talousmatematiikan alkeet 1, 1 op

Moduulissa syvennetään prosenttilaskentaan liittyviä taitoja ja perehdytään erilaisiin taloudellisiin käsitteisiin ja indeksi-, (yksinkertainen) korko-, verotus- ja valuuttalaskelmiin. Sovellusten yhteydessä käytetään laskinohjelmistoja laskelmien apuna.

MAB07 Talousmatematiikka, 1 op

Moduulissa tutustutaan talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen, resurssien riittävyyteen sekä kannattavuuden laskemiseen matemaattisin keinoin. Käsitellään talouteen liittyviä matemaattisia malleja, joissa voidaan käyttää lukujonoja ja summia apuna. Käsitellään koron korkoa, talletuksia ja lainoja sekä tutustutaan nykyarvon ja diskonttauksen käsitteisiin. Hyödynnetään ohjelmistoja laskelmien tekemisessä.

Yhteistyöopintojakso: Taloustieto ja talousmatematiikka, MAB06 (1 op), MAB07 (1 op) ja YH02 (2 op), yhteensä 4 op

Yhteiskuntaopin ja matematiikan yhteistyöopintojakso, joka vastaa matematiikan moduuleita MAB06, MAB07 ja yhteiskuntaopin moduulia YH02. Yhteistyöopintojakso on valittavissa toisen vuosikurssin

opiskelijoille. Opintojakso saattaa sisältyä Erasmus+ -hankkeeseen, mutta tämä riippuu rahoituksen onnistumisesta. Haku projektiin järjestetään, jos hanke saa rahoitusta.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

MAB08 Matemaattinen analyysi, 2 op

Moduulissa tutustutaan polynomifunktion derivaatan käsitteeseen ja tutkitaan funktion muutosnopeutta graafisin, numeerisin ja laskennallisin menetelmin. Opetellaan hyödyntämään derivaattaa polynomifunktioiden tutkimisessa. Hyödynnetään ohjelmistoja myös muutosnopeuden ja funktion kulun tutkimisessa.

MAB09 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op

Moduulissa tutustutaan sekä normaali- että binomijakaumaan matemaattisina malleina. Opetellaan laskemaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä ohjelmistoja hyödyntäen. Tutustutaan luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteisiin.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

MAB11 Kertauskurssi, 2 op

Moduulissa yhdistellään ja syvennetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja ja valmistaudutaan lyhyen matematiikan ylioppilaskirjoituksiin.

BIOLOGIA

Biologia suositellaan kirjoitettavaksi joko 3. vuoden syksyllä tai keväällä. Opinnot on sijoitettu opintotarjottimeen niin, että jos päätät kirjoittaa biologian 3. vuoden syksyllä, suorita toisen vuoden syksyllä BI02–BI03, BI04, BI06 ja keväällä BI05. Näin syksylle jää suoritettavaksi moduuli BI08, jonka ehdit suorittaa hyvin ensimmäisessä periodissa. Mikäli kirjoitat biologian 3. vuoden keväällä, valitse kakkosvuonna BI02–BI03 ja BI05. Kolmantena vuonna ehdit suorittamaan moduulit BI04, BI06 ja BI08. BI08-moduulissa kerrataan ja valmistaudutaan yo-kirjoituksiin, BI08 on tarjolla 1. ja 3. periodissa.

Biologian opiskelemisesta: biologiassa on viisi opintojaksoa, joista pakolliset opinnot kannattaa suorittaa ennen valinnaisia opintoja. BI05 ihmisen biologian voi kuitenkin suorittaa BI01:n jälkeen, sillä se tukee psykologian ja terveystiedon opintoja. BI04 solu ja perinnöllisyys on suoritettava ehdottomasti ennen BI06:ta.

Pakolliset opinnot

BI01 Elämä ja evoluutio, 2 op

Moduulissa perehdytään elämän syntyyn ja kehitykseen alkusolusta monimuotoiseksi eliökunnaksi. Keskeistä on ymmärtää evoluution voima: miten eliölajit muuttuvat ja miten syntyy uusia lajeja. Kursseitehtävät kehittävät tieteellistä maailmankuvaa, opettavat tiedonhakua, tulkintaa ja yhteistyötaitoja. Lisäksi tehdään pienimuotoinen kokeellinen tai havaintoihin perustuva työ parin kanssa.

BI02 Ekologian perusteet & BI03 ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op

Opintojakso koostuu kahdesta moduulista: BI02 ja BI03. BI02:lla perehdytään siihen, miten ekosysteemit toimivat luonnontilassa, ja BI03:lla siihen, miten ihminen vaikuttaa sekä myönteisesti että kielteisesti ekosysteemeihin. Ekologian perusteiden ja elämän monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen ovat elinehto ihmislajin tulevaisuudelle. Hiilineutraalin Helsingin toimiin perehdytään myös osana BI03-moduulia. Lisäksi tehdään pari- tai ryhmätyönä pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus- tai kehittämisprojekti.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

BI04 Solu ja perinnöllisyys, 2 op

Moduulissa perehdytään solun rakenteeseen ja toimintaan. Tärkeänä teemana on perinnöllisyys: millainen molekyyli DNA on, miten se vaikuttaa solussa ja miten perinnöllinen tieto siirtyy eteenpäin sukupolvelta toiselle. Tavoitteena on ymmärtää solun ja perinnöllisyyden merkitys eliömaailman evoluutiossa ja eliömaailman monimuotoisuuden kannalta.

BI05 Ihmisen biologia, 2 op

Moduulin tavoitteena on ymmärtää, miten ihmisen eri elimistöt ja elimet yhteistoiminnassa palvelevat kehon hyvinvointia. Elintoimintoja säädellään monella tavalla, ja myös ihminen voi itse säädellä kehonsa toimintoja ja vaikuttaa siten terveiteensä. Moduuli tukee terveystiedon ja psykologian opintoja.

BI06 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op

Moduulin tavoitteena on antaa perustiedot biotekniikasta ja valmiudet osallistua keskusteluun geenitekniologian käytöstä. Eläviä eliöitä hyödynnetään monessa arjen toiminnassa leipomisesta oluen pannon ja jätteiden käsittelyyn. Toisaalta geenimuunnellut elintarvikkeet, geenihoidot ja DNA:n hyödyntäminen rikostutkinnassa ovat myös arkea nykymaailmassa.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

BI08 Biologian kertaus, 2 op

Moduulissa kerrataan biologian opinnoissa käsiteltyjä keskeisiä asioita ja käsitteitä yo-tehtävien avulla ja valmistaudutaan yo-kokeisiin.

MAANTIEDE

Maantiede on suositeltavinta kirjoittaa 3. vuoden syksyllä tai keväällä. Mikäli päätät osallistua yo-kirjoituksiin syksyllä, valitse kakkosvuonna moduulit GE02–04. Jos aiot kirjoittaa maantieteen kolmannen vuosikurssin keväällä, valitse kakkosvuonna moduulit GE02 ja GE03 ja kolmantena vuonna GE04.

Pakolliset opinnot

GE01 Maailma muutoksessa, 2 op

Moduulissa perehdymme erityisesti ilmastonmuutoksen vaikutuksiin maapallolla sekä mahdollisuuksiin varautua tuleviin muutoksiin ja hillitä niitä niin globaalisti, paikallisella tasolla (Hiilineutraali Helsinki) kuin omassa elämässämme. Tutkimme maailman eri alueiden ongelmia mutta myös myönteistä kehitystä. Moduulissa opitaan tilastotietojen hyödyntämistä ja lähdekriittisyyttä sekä laaditaan maantieteellisiä kirjallisia ja suullisia esityksiä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

GE02 Sininen planeetta, 2 op

Luonnonmaantieteessä tarkastellaan planeetta Maata toimivana kokonaisuutena. Keskeistä on ymmärtää maapallon eri alueiden vaihtelevia luonnonoloja: miten Auringon ja Maan sisäinen energia aikaansaavat erilaisia ilmiöitä eri alueilla, rankkasateita ja kuivuutta, hirmumyrskyjä, korkeita vuoristoja, joilla voi tapahtua maanjäristyksiä tai maanvyöryjä ja eroosiota. Tavoitteena on antaa valmiuksia luonnonmaisemien tulkintaan.

GE03 Yhteinen maailma, 2 op

Kulttuurimaantieteen moduulissa tarkastellaan, miten ihminen on ottanut Sinisen planeetan käyttöönsä. Keskeisiä aiheita ovat väestönkasvu, muuttoliikkeet, kaupungistuminen ja kulttuurien kehittymiseen vaikuttaneet tekijät sekä luonnonvarojen käyttö. Tavoitteena on ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttavat maapallon eri alueiden kehityserojen taustalla, ja perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä. Moduuli tukee historian ja yhteiskuntaopin opintoja.

GE04 Geomedia – tutki, osallistu, vaikuta, 2 op

Moduuli perehdyttää maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen. Jokainen opiskelija laatii aluemaantieteellisen tai maantieteellistä ilmiötä koskevan tutkielman, vaihtoehtoisesti opiskelija voi tehdä myös osallistumis- ja vaikuttamisprojektin. Moduulin tärkeä tavoite on geomedian monipuolisen käytön opettelu: karttojen ja diagrammien laadinta ja tulkinta. Lisäksi tutustutaan paikkatieto-ohjelmien käyttöön ja maantieteilijöiden mahdollisiin työtehtäviin.

FYSIIKKA

Fysiikka on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä moduulien suuren määrän sekä opintojen sijoittelun vuoksi. Opinnot järjestetään Kallion lukiossa niin, että jos kirjoitat fysiikan kolmannen vuoden syksyllä, käy toisena vuonna moduulit 4–7 ja suorita FY08 itsenäisesti moduulin FY07 jälkeen. Jos kirjoitat fysiikan kolmannen vuoden keväällä, valitse kakkosvuonna moduulit 4–7 ja kolmantena vuonna 8 ja 10.

Jos kirjoitat fysiikan neljännen vuoden syksyllä, voit noudattaa samaa aikataulua kuin kolmannen vuoden keväällä kirjoittavat. Jos kirjoitat fysiikan neljännen vuoden keväällä, valitse kakkosvuonna moduulit 3 ja 4, kolmosvuonna moduulit 5–7 ja nelosvuonna moduulit 8 ja 10.

Pakolliset opinnot

FY01 Fysiikka luonnontieteenä, 1 op

Moduulin tarkoituksena on osoittaa fysiikan kokeellinen luonne sekä se, mihin fysiikkaa tarvitaan ja mitä fysiikan opiskelulla on saavutettavissa. Moduulissa käsitellään mm. maailmankaikkeuden ja aineen rakennetta sekä niiden suuruusluokkasuhteita. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua.

FY02 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op

Moduulissa tutustutaan energian käsitteeseen sekä eri energialajeihin ja energiantuotantotapoihin. Energiaa lähestytään kestävän energiatalouden ja ilmastonmuutoksen näkökulmasta.

Moduulit **FY01** ja **FY02** suoritetaan yhtenä opintojaksona (2 op).

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

FY03 Energia ja Lämpö, 2 op

Moduulissa tutustutaan syvemmin energian käsitteeseen mekaanisen energian sekä lämmön osalta ja tarkastellaan termodynaamiseen tilaan liittyviä ilmiöitä ja lakeja. Lämpöopin keskeisten käsitteiden avulla tutustutaan myös energiantuotannon eri ratkaisuihin kestävän kehityksen näkökulmasta. Moduulissa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua.

FY04 Voima ja liike, 2 op

Moduulissa syvennetään edellisistä moduuleista tuttujen mekaanisten mallien ja lakien käsitteitä sekä tutustutaan uusiin säilymlakeihin ja malleihin. Moduulissa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua. Mittauksissa käytetään paljon tietokonepohjaisia mittausten menetelmiä mutta myös perinteisiä mittausten menetelmiä.

FY05 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op

Moduuli on suoraa jatkoa neljännelle moduulille. Moduulissa käsitellään mekaniikkaa jaksollisen liikkeen näkökulmasta. Aaltoliikkeen avulla tutustutaan äänen syntyyn ja musiikkiin. Keskeisliikkeen kautta tutustutaan gravitaatioon tarkemmin. Myös lääketieteellinen näkökulma on vahvasti esillä. Moduulissa matemaattisen mallintamisen taidot kehittyvät ja opitaan tekemään uudenlaisia koe- ja mittausjärjestelyjä. Moduulissa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua, mutta myös erilaisia simulaatioita käytetään.

FY06 Sähkö, 2 op

Tässä moduulissa tutustutaan sähköön liittyviin ilmiöihin. Käsitellään tasavirtapiirejä sekä sähköstaattikkaa. Lakeihin ja malleihin tutustutaan kokeellisesti sekä simulaatioita apuna käyttäen, mutta myös matemaattisen mallintamisen taidot kehittyvät. Moduulissa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua.

FY07 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op

Moduulissa käsitellään erilaisia sähkömagnetismin ja valoon liittyviä ilmiöitä. Staattinen ja muuttuva magneettikenttä sekä valon aaltoluonne tulevat tutuiksi. Asioita käsitellään niin energian tuotannon kuin erilaisten sähkömagnetismin liittyvien sovellusten kautta. Moduulissa sivutaan hieman hiukkasfysiikkaa, mutta myös biologinen ja lääketieteellinen näkökulma tulevat esille erityisesti valon yhteydessä. Moduulissa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua erilaisten simulaatioiden ohella. Kokeellisessa työskentelyssä painottuu aiempia moduuleita enemmän tutkimuksellisuus.

FY08 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op

Moduulissa tutustutaan modernin fysiikan ja metafysiikan peruskäsitteisiin ja tarkastellaan niiden lojittumista toisiinsa. Käsitellyksi tulevat mm. kvantittuminen, aalto-hiukkas-dualismi sekä aineen ja energian ekvivalenssi. Samalla pohditaan havainnon, havaintojen käsitteellistämisen ja koko olemassaolon ongelmia. Moduuli antaa myös näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen. Moduulissa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely tapahtuu mahdollisuuksien mukaan Helsingin Yliopiston F2K-laboratorion tiloissa tai opettajajohtoisten demonstraatioiden avulla.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

FY09

Projektiopintojakso FY09.ilmasto & KE07.ilmasto Ympäristötutkimus: Ilmastonmuutoksen kemian ja fysiikkaa (2 op)

Fysiikan moduulin FY09 ja kemian moduulin KE07 yhteisessä opintojaksossa tutkitaan ilmakehää ja sen kemiallis-fysikaalisia tapahtumia erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvistä näkökulmista. Katso tarkemmat tiedot opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta.

FY10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa kerrataan lukion fysiikan oppimäärän keskeiset asiat ylioppilaskirjoituksia varten.

FY11 Tähtitiede & KU06 tähtivalokuvauskurssi (2 op)

Fysiikan moduulin FY11 ja kuvataiteen moduulin KU06 yhteisessä opintojaksossa perehdytään tähti-taivaan kohteisiin sekä erityisesti niiden valokuvaamiseen. Katso tarkemmat tiedot opintoesitteen lo-pussa olevasta proggisten osiosta.

KEMIA

Kemia on suositeltavinta kirjoittaa **3. vuoden syksyllä**. Silloin saat sopivassa tahdissa opiskeltua val-takunnalliset pakolliset ja valinnaiset opinnot sekä koulussamme tarjottavat kaupunkikohtaiset opinnot oikeassa järjestyksessä. Oppimäärä on rakennettu niin, että edellisten moduulien tietoja ja taitoja tar-vitaan seuraavilla. Huomaathan, että toistaiseksi valinnaisia moduuleja pystytään toteuttamaan vain yhdet ryhmät lukuvuodessa, joten niiden sijoittaminen opintotarjottimelle on sidottu ensisijaisesti 3. vuoden syksyn kirjoittajien tarpeen mukaan periodeihin 1, 3 ja 5. Tarvittaessa voit opojen avulla sel-vittää, miten ne sijoittuvat esimerkiksi Kuvataidelukion tarjontaan. Moduuleja voi tarvittaessa opis-kella itsenäisesti opettajan kanssa sovitulla tavalla, paitsi KE07 (sekä labra että ilmasto) on aina lä-hiopetuksena.

Opiskele ensimmäisen lukuvuoden aikana pakolliset moduulit KE01–02 sekä valinnainen moduuli KE03, joka on aina periodissa 5. Toisena opintovuotena opiskellaan valinnaiset moduulit KE04–KE06, jotka tarjotaan numerojärjestyksessä periodeissa 1, 3 ja 5. Viimeiset valinnaiset moduulit KE07.labra (projektiopintojakso) ja KE08 (kertausta abiturienteille) suunnataan erityisesti 3. vuoden syksyllä kirjoittaville 1. periodissa. Valinnainen moduuli KE07.ilmasto (yhteistyössä FY09.ilmaston kanssa) tarjotaan 2. periodissa, ja sen voi valita minä vuotena tahansa.

Mikäli kirjoitat kemian kolmannen vuoden keväällä, valitse kakkosvuonna moduulit KE04 (1. pe-riodi) ja KE06 (5. periodi) ja kolmantena vuonna 1. periodiin KE08 (kertausta abiturienteille) ja mah-dollisesti KE07.labra sekä kolmannen vuoden 3. periodiin KE05. Keväällä kirjoittavien kannattaa tar-kistaa KE08-moduulin saatavuus myös verkkolukion ja aikuislukion tarjonnasta.

Jos aiot kirjoittaa kemian vasta neljäntenä vuotena, aloita kemian opiskelu aikaisintaan ensimmäisen vuoden neljännessä jaksossa, mieluummin vasta kakkosvuotena. Tarvittaessa pyydä kemian opetta-jalta täsmäohjausta kemian opintojesi suunnittelemiseksi. Jos kirjoitat kemian neljännen lukuvuo-den syksyllä, noudatat toisena, kolmantena ja neljäntenä vuotena 3. vuoden syksyllä kirjoittavien opis-kelujärjestystä. Jos kirjoitat neljännen vuoden keväällä, noudatat toisena, kolmantena ja neljäntenä vuotenas 3. vuoden kevään kirjoittajien ohjelmaa. On suositeltavaa, että opintoihin ei tule kovin pitkiä taukoja.

Pakolliset opinnot

Lukiokemian opinnot aloitetaan pakollisella opintojaksolla. Se koostuu kahdesta 1 op:n suuruisesta moduulista, jotka yhdessä takaavat päättötodistuskelpoisuuden. Moduulit KE01 ja KE02 suoritetaan yhtenä opintojaksona (2 op) samassa periodissa.

KE01 Kemia ja minä, 1 op

Moduulissa kerrataan ja syvennetään peruskoulusta tuttuja kemian käsitteitä ja opetellaan käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna. Tärkeä aihe on arjen aineiden tutkittuun tietoon perustuva turvallinen käyttö ja käsittely, jota harjoitellaan myös kokeellisen työskentelyn avulla. Aloitetaan laskennallinen kemia perustyökaluihin (moolimassa, ainemäärä ja konsentraatio) tutustumalla.

KE02 Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op

Keskeiset sisällöt jatkavat KE01-moduulissa opiskeltuja teemoja. Aineiden ominaisuuksien ja rakenteiden välisiä yhteyksiä tutkitaan ja selitetään esimerkiksi kokeellisesti, simulaatioiden tai mallien avulla. Näin pyritään tukemaan monitieteisen osaamisen ja monilukutaidon kehittymistä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Kemian valinnaisista moduuleista KE03 ja KE04 on tarkoituksenmukaista opiskella numerojärjestyksessä moduulien KE01 ja KE02 jälkeen. Moduulien KE05 ja KE06 keskinäistä järjestystä voi kuitenkin tarvittaessa vaihtaa. Ota yhteyttä kemian opettajaan etukäteen, jos sinun on poikettava suositellusta numerojärjestyksestä. Valinnaisista opinnoista **KE03 ja KE06 tarjotaan aina 5. periodissa, KE04 aina 1. periodissa ja KE05 aina 3. periodissa.**

KE03 Molekyylit ja mallit, 2 op

Moduulissa tarkastellaan hiilen ja vedyn yhdisteitä esimerkiksi hyvinvoinnin, terveyden tai Hiilineutraalin Helsingin näkökulmista. Keskiössä ovat tavallisimmat orgaaniset yhdisteet, niiden rakenteiden mallintaminen ja analysointi erilaisten tiedonkäsittelytyökalujen avulla. Samalla syvennetään KE01-moduulissa opittua jaksollisen järjestelmän ymmärtämistä. Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan tavallisimpien työvälineiden ja reagenssien edistyneempää käyttöä. Pakollisen opintojakson aikana opiskeltuja laskennallisia taitoja vahvistetaan sekä opetellaan valmistamaan liuoksia.

KE04 Kemiallinen reaktio, 2 op

Moduulin tavoitteena on, että saat käsityksen kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme. Moduulissa opiskellaan teoriassa ja kokeellisesti erilaisia kemiallisia reaktioita sekä niihin liittyviä malleja, työtapoja ja käsitteitä, laitetaan kemian kielioppi kohdalleen ja opitaan käsittelemään kemiallista reaktiota matemaattisesti.

KE05 Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op

Mihin MacGyver tarvitsi klemmaria, purkkapaperia ja tomaattia? Keskiössä ovat hapettumis-pelkistymisreaktiot ja metallien kemia, joita hyödynnetään uudistuvien kemiallisen energian lähteiden kehittämisessä ja muissa kiertotalouden innovaatioissa. Lisäksi ideoidaan kemiallisen ongelman ratkaisemista sekä lisätään laskennallisia valmiuksia.

KE06 Kemiallinen tasapaino, 2 op

Miksi alkaa huimata, kun puhaltaa monta ilmapalloa putkeen? Miksi mustikkatahran väri muuttuu, kun sitä hangataan saippualla? Moduulissa tutkitaan monipuolisesti kemiallisen reaktion nopeutta sekä tasapainoon liittyviä näkökulmia ja niihin liittyviä ilmiöitä luonnossa ja ihmiskehossa. Kemiallisten ongelmien laskennallinen ratkaiseminen ja graafisten esitystaitojen harjoittelu vahvistavat monipuolisesti tieteenalalle luontaisia matemaattisia taitoja. Tavoitteena on tehdä näkyväksi kemian merkitys kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa ja oppia tutkimustulosten ja -prosessien arviointia.

Kaupunkitasoiset valinnaiset opintojaksot

KE07.labra Projektiopintojakso: Kokeellista kemiaa, 2 op

Opintojaksolla kartutetaan tutkimuksellisia ja kemian tieteenalalle luonteenomaisia kokeellisen työskentelyn taitoja pienryhmissä tehtävien laboratoriotöiden sekä niistä laadittavien työselostusten ja raporttien avulla. Samalla vahvistetaan turvallisen työskentelyn sekä asianmukaisen kemikaalien ja välineiden käsittelyn taitoja, saadaan varmuutta yo-kokeeseen ja harjoitellaan monipuolisia kemiallisen tiedon viestimisen taitoja.

Opintojakson voi valita, kun on opiskellut vähintään moduulit KE01–03; suurin anti tulee, kun pohjaopintoja on näitä enemmän. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY. Sen saavuttamiseksi tulee osallistua aktiivisesti oppituntityöskentelyyn ja palauttaa töihin liittyvät raportit aika-aulun mukaisesti. Opintojaksoa ei työturvallisuussyistä voi opiskella itsenäisesti.

KE07.ilmasto Projektiopintojakso: Ilmastonmuutoksen fysiikkaa ja kemiaa, 2 op

Fysiikan ja kemian yhteisessä opintojaksossa FY09.ilmasto & KE07.ilmasto tutkitaan ilmakehää ja sen kemiallis-fysikaalisia tapahtumia erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvistä näkökulmista. Katso tarkemmat tiedot proggisten osiosta opintoesitteen lopusta.

KE08 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojakson aikana syvennetään lukion kemian keskeisimpien sisältöjen osaamista ja pyritään muodostamaan kokonaiskuva eri kemian osa-alueista. Kurssilla pyritään varmistamaan, että osaat sujuvasti käyttää kemian opintoihin liittyviä ohjelmistoja, kuten molekyylihallinnusta. Erityyppisiin kemian ylioppilaskokeen kysymyksiin vastaamista harjoitellaan monenlaisten tehtävien avulla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY. Sen saavuttamiseksi tulee palauttaa mahdolliset kurssi-tehtävät sovitun aikataulun mukaisesti ja osallistua aktiivisesti opetukseen.

USKONTO (ev.lut.)

Uskonnon moduulit UE01, UE02 ja UE03 voi opiskella haluamassaan järjestyksessä, mutta ne on tärkeää suorittaa ennen moduuleja UE04, UE05 ja UE06. Kolmen viimeisen moduulin keskinäisellä opiskelujärjestyksellä ei ole suurta merkitystä. Kertausmoduuli UE08 on hyvä opiskella viimeisenä. Jos opiskelet vain yhden uskonnon moduulin, suositellaan valitsemaan UE01.

Uskonto on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Näin ehtii hyvin opiskella uskonnon kuusi valtakunnallista moduulia ja kolmannessa periodissa tarjolla olevan kertausmoduulin.

Kolmannen vuoden keväällä kirjoittavien on hyvä opiskella ensimmäisenä vuonna moduulit UE01 ja UE02, toisena vuonna moduulit UE03 ja UE04 ja kolmantena vuonna moduulit UE05, UE06 ja UE08. Jos kirjoitat uskonnon jo kolmannen vuoden syksyllä, suorita kakkosvuonna moduulit UE03, UE04 ja UE06. Voit käydä vielä kolmannen vuoden ensimmäisessä periodissa moduulin UE05.

Jos kirjoitat uskonnon neljännen vuoden syksyllä, suorita kakkosvuonna moduulit UE03 ja UE04 ja kolmosvuonna moduulit UE05, UE06 sekä UE08. Voit halutessasi käydä UE05-moduulin vasta neljännen vuoden ensimmäisessä periodissa. Jos kirjoitat uskonnon neljännen vuoden keväällä, suorita kakkosvuonna moduulit UE02 ja UE03, kolmosvuonna moduulit UE04 ja UE05 ja neljäntenä vuonna moduulit UE06 ja UE08.

Pakolliset opinnot

UE01 Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Moduulissa tarkastellaan uskontoa ilmiönä, perehdytään maailman uskontotilanteeseen, uskonnotto-
muuteen, uskonnonvapauteen ja katsomusten väliseen dialogiin. Lisäksi moduulissa perehdytään juu-
talaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin ja keskeisiin piirteisiin. Tarkastelun kohteina ovat
uskontojen oppi, pyhät kirjat, erilaiset tulkinnat, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan.

UE02 Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op

Moduulissa käsitellään katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden syntyä, erityispiirteitä sekä vaikutuksia yksilöön ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Lisäksi tarkastelun kohteina ovat esimerkiksi karismaattinen kristillisyys, kristillisperäiset uskonnot sekä erilaiset ajankohtaiset kristinuskoon liittyvät kysymykset.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

UE03 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Moduulissa aiheina ovat hindulaisuus, buddhalaisuus, jainalaisuus, sikhiläisyys, shintolaisuus, taolaisuus, kungfutselaisuus, luonnonuskonnot (esim. vodou) ja uususkonnollisuus. Moduulissa perehdytään uskontojen syntyyn, oppiin ja suuntauksiin sekä tarkastellaan uskontojen vaikutusta yksilöön ja yhteiskuntaan. *Moduuli ei edellytä pohjatietoja, ja sen voi opiskella myös ennen UE02-moduulia.*

UE04 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op

Moduulissa tutustutaan Suomen uskontotilanteeseen. Historian kautta tullaan tähän päivään ja tarkastellaan, miten uskonto vaikuttaa suomalaisessa yhteiskunnassa ja yksilöiden elämässä. Suomessa vaikuttavien uskonnollisten yhteisöjen lisäksi moduulissa tarkastellaan uskonnottomuutta ja uskontokritiikkiä. Moduulissa käsitellään myös uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua. *Moduulit UE01, UE02 ja UE03 on hyvä opiskella ennen tätä moduulia.*

UE05 Uskonnot taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op

Moduulissa perehdytään uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin vuorovaikutukseen. Tarkastelun kohteina ovat esimerkiksi uskonnolliset teemat taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa, uskonnollinen symboliikka ja uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri. *Moduulit UE01, UE02 ja UE03 on hyvä opiskella ennen tätä moduulia.*

UE06 Uskonnot, tiede ja media, 2 op

Moduulissa perehdytään uskonnon ja median vuorovaikutukseen. Tarkastelun kohteina ovat esimerkiksi median valta ja eri uskontojen julkisuuskuvat, uskonnollinen kieli, kuvasto ja mainonta mediassa sekä uskonnollinen media. Moduulissa perehdytään myös uskontojen tieteelliseen tutkimukseen. *Moduulit UE01, UE02 ja UE03 on hyvä opiskella ennen tätä moduulia.*

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

UE08 Uskonnon kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa kerrataan uskonnon pakollisten ja valinnaisten opintojen sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Moduulissa tutustutaan uskonnon ylioppilaskokeen rakenteeseen, erilaisiin tehtävätyyppeihin ja aiempien vuosien kysymyksiin sekä harjoitellaan esseen kirjoittamista.

USKONTO (ortodoksi)

Moduulit UO01–06 tarjotaan Verkkolukion opintotarjottimilla.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämänkatsomustieto on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä, mutta se on mahdollista kirjoittaa myös kolmannen syksyllä. Jos kirjoitat elämänkatsomustiedon keväällä, on järkevää käydä jokaisena vuonna kaksi moduulia: ykkösvuonna 1 ja 2, kakkosvuonna 3 ja 4 ja kolmantena vuonna moduulit 5 ja 6. Jos kuitenkin ryntäät kirjoittamaan elämänkatsomustiedon jo kolmannen vuoden syksyllä, suorita mahdollisuuksien mukaan kakkosvuonna kaikki valtakunnalliset valinnaiset moduulit, koska emme voi luvata mitään tiettyä opintojaksoa tarjottavaksi syksyn ensimmäisessä jaksossa.

Huom. Elämänkatsomustiedon moduuleja ei tarvitse suorittaa numerojärjestyksessä, vaikka yleisesti niihin päteekin, että myöhemmät moduulit ovat kenties hiukan haastavampia kuin alkupään opinnot.

Neljännän vuoden keväällä kirjoitettaessa voi ottaa ensimmäisenä vuonna kevyemmin (yksi moduuli riittää ensimmäiseksi vuodeksi). On fiksumpaa suorittaa kirjoitettavan aineen opintoja loppupainotteisesti, eli ei useita moduuleita heti ekana ja tokana vuonna – jätä opintoja myös viimeiselle vuodelle kirjoitusten läheisyyteen.

Pakolliset opinnot

ET01 Minä ja hyvä elämä, 2 op

Mitä on onnellisuus? Mitä mahdollisuuksia minulla on vaikuttaa omaan elämään? Moduulin aikana tutustutaan elämän- ja maailmankatsomuksen käsitteisiin, erilaisiin ihmiskäsityksiin ja -ihanteisiin.

Tämän lisäksi pohditaan hyvää elämää sekä olemassaolon peruskysymyksiä kuten elämänvalintoja, sosiaalisia suhteita, seksuaalisuutta, työtä ja identiteettiä.

ET02 Minä ja yhteiskunta, 2 op

Mitä ovat ihmisoikeudet, yhteiskunnan rakenteet ja kriittinen ajattelu? Moduulin aikana tutustutaan kriittiseen ajatteluun ja erilaisten väitteiden järkipäiseen perusteluun sekä erilaisiin virheisiin ja vääristymiin päättelyssä. Tarkastelussa on myös median toimintalogiikka, moderni yhteiskunta, yhteiskuntakritiikki, taloudellisen ja poliittisen vallan merkitys ja ihmisoikeudet sekä niiden loukkaukset.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ET03 Kulttuurit, 2 op

Mitä on kulttuuri ja miten sitä voi tutkia? kuinka eri kulttuurit vaikuttavat toisiinsa? Moduulissa tutustutaan kulttuurin käsitteeseen, kulttuurin tutkimuksen perusteisiin, erilaisiin kulttuuriperinteisiin ja näiden vuorovaikutukseen. Moduulissa käsitellään myös kulttuuriin liittyvää politiikkaa sekä rasismia ja syrjinnän historiaa ja nykypäivää.

ET04 Katsomukset, 2 op

Miten katsomukset muokkaavat näkemystämme maailmasta? Miten moraalijärjestelmät ovat syntyneet? Moduulissa tarkastellaan katsomusten kehitystä historiassa, esimerkiksi tieteellisen maailmankuvan syntyä. Tämän lisäksi moduulissa tutkitaan poliittisten maailmankatsomuksien, kuten sosialismin ja liberalismin, ilmenemistä elämäntavoissa ja suhteessa ympäristöön. Moduulissa pääsee myös pohtimaan oman elämänkatsomuksen taustalla olevia historiallisia seikkoja.

ET05 Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op

Mitä on uskonnollisuus tai uskonottomuus? Mitä on fundamentalismi? Miten Aasian suuret uskonnot eroavat kristinuskosta? Moduulissa tutustutaan Lähi-idän ja Aasian merkittäviin uskontoihin, uskonnollisuuteen ja uskonottomuuteen liittyviin käsitteisiin sekä uskonottomuuteen ja sekularisaatioon.

ET06 Tulevaisuus, 2 op

Miten tekoäly muuttaa yhteiskuntaa? Mitä ovat transhumanismi ja kyborgit? Minkälainen on utopiasia tai dystopiasia? Moduulissa tutustutaan tulevaisuuden tutkimukseen sekä tieteellisteknologiseen vallankumoukseen ja sen aiheuttamiin muutoksiin yhteiskunnassa. Moduulissa pohditaan, miten talous ja työ muuttuvat robotiikan ja tekoälyn kehittyessä. Tämän lisäksi tarkastellaan globaaleita ekologisia muutoksia, kuten ilmastonmuutosta, sekä erilaisia utopioita ja dystopioita.

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

ET08 Kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa käydään läpi pakollisten ja syventävien opintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt sekä pyritään luomaan laajempi yleiskuva länsimaisen ajattelun maailmankatsomuksellisista virtauksista luonnontieteistä filosofiaan, humanismiin ja uskontoihin. Moduulissa tuetaan oman elämänkatsomuksen rakentamista katsomuksellisen sivistyksen avulla. Moduulin tavoitteena on myös harjaannuttaa yleisiä kriittisen ajattelun ja kirjoittamisen taitoja, joista on merkittävästi hyötyä elämänkatsomustiedon yo-kokeiden lisäksi eritoten muiden reaaliaineiden sekä äidinkielen kokeissa. Moduulissa perehdytään elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeiden tehtäviin ja niihin vastaamiseen.

FILOSOFIA

Filosofia suositellaan kirjoitettavaksi mahdollisimman myöhään, mutta sen voi tuki periaatteessa kirjoittaa jo kolmannen vuosikurssin syksyllä. Valitse tällöin ensimmäisenä vuonna moduulit 1 ja 2 ja toisena lukiovuonna moduulit 3 ja 4. Kertauskurseja järjestetään yleensä ensimmäisessä ja kolmannessa periodissa, joten useimmiten voit suorittaa sen vielä kolmannen vuoden syksyllä. Jos kirjoitat filosofian kolmannen vuoden keväällä, kannattaa jättää vähintään moduuli 4 (ja kertauskurssi) kolmanteen vuoteen.

Jos kirjoitat filosofian neljännen vuoden syksyllä tai keväällä, voit vastaavasti keventää ensimmäisten vuosien aikana opiskeltavien moduulien määrää. On järkevämpää jättää opintojaksoja lähemmäs kirjoituksia kuin käydä kaikkia ensimmäisenä opintovuonna. Filosofiasa ei ole mitään ehdotonta moduulien suoritusjärjestystä, mutta ensimmäinen moduuli on suositeltavaa opiskella ensimmäiseksi ja neljäs moduuli viimeiseksi tai mahdollisimman myöhään.

Riippumatta siitä, milloin kirjoitat, valitse myös kaikki mahdollisesti tarjolla olevat kaupunkitasoiset tai Kallion lukion omat valinnaiset moduulit. Valtakunnalliset opinnot eli moduulit 1–4 tarjotaan joka vuosi, samoin koulumme oma erityiskurssi FI07 eli taidefilosofia/estetiikka. Muut tarjolla olevat opinnot ovat tarjolla satunnaisemmin ja toteutuvat vain, mikäli niihin on tarpeeksi valintoja. Kaksi usein toteutuvaa valinnaista moduulia ovat World Philosophy (suomeksi!) ja filosofian klassikot. Kysy lisää Ukrilta.

Pakolliset opinnot

FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op

Moduulin tavoitteena on perehtyä filosofisen ajattelun perusvälineisiin sekä harjoitella niiden käyttöä. Näitä ovat keskeisesti abstrakti käsitteellinen ajattelu (mukaan lukien käsitteiden analysoiminen ja määrittely), väitteiden tunnistaminen, analysoiminen ja kriittinen arvioiminen sekä johdonmukaisten argumenttien rakentaminen. Moduulissa tarkastellaan myös tietoa ja tiedettä filosofian näkökulmasta sekä sovelletaan opittua erilaisiin tiedonlähteisiin medioista koulun eri oppiaineisiin ja niiden edustamiin tieteenaloihin.

FI02 Etiikka, 2 op

Moduulissa opitaan yleiset käsitteelliset välineet filosofiseen eettiseen pohdintaan sekä oman elämän valintojen ja merkityksen käsittelemiseen. Moduulissa käydään läpi niin moraaliin liittyviä käsitteellisiä erotteluita kuin teorioita sekä pohditaan yksilökohtaisempia ja soveltavampia konkreettisia eettisiä kysymyksiä yksilön hyvän elämän edellytyksistä ympäristöetiikkaan.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

FI03 Yhteiskuntafilosofia, 2 op

Moduulissa perehdytään yhteiskuntafilosofian traditioon, sen keskeisiin käsitteisiin (mm. vapaus, oikeus, oikeudenmukaisuus, valta, demokratia, valtio) ja kysymyksenasetteluihin (yksilön ja yhteisön suhde, yhteiskuntajärjestyksen perusteet, yhteiskunnallisen vallankäytön oikeutus jne.). Moduulissa tutustutaan myös poliittiseen filosofiaan: aatteisiin ja ideologioihin sekä nykymaailmaan ja -kulttuuriin liittyviin ajankohtaisiin kysymyksiin (esim. talous, sukupuoli, globaali oikeudenmukaisuus).

FI04 Tieto, tiede ja todellisuus, 2 op

Moduulissa perehdytään metafysiikan, yleisen tieto-opin sekä tieteenfilosofian keskeisiin filosofisiin erotteluihin ja kysymyksenasetteluihin. Moduulissa pohditaan sekä todellisuuden perimmäistä luonnetta että ihmisen suhdetta siihen. Tavoitteena on myös oppia arvioimaan erilaisia todellisuutta koskevia väitteitä, maailmaa koskevan tiedon luotettavuutta sekä eritoten eri tieteiden tapaa hahmottaa todellisuus. Moduuli on käsitteellisesti ja ajatuksellisesti kohtuullisen vaativa, joten se suositellaan valittavaksi vasta kolmantena opiskeluvuotena (esim. FI07:n voi aivan hyvin ottaa aikaisemmin).

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

FI06 Kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa käydään läpi pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt sekä pyritään luomaan laajempi yleiskuva filosofiasta ja sen historiasta. Moduulin tavoitteena on myös harjaannuttaa filosofisen ajattelun ja kirjoittamisen taitoja, joista on merkittävästi hyötyä filosofian yo-kokeiden lisäksi eritoten äidinkielen ja muiden reaaliaineiden kokeissa. Moduulissa perehdytään filosofian ylioppilaskokeiden tehtäviin ja niihin vastaamiseen.

FI07 Taidefilosofia/estetiikka, 2 op

Moduulissa perehdytään taiteen ja kauneuden käsitteiden historiaan ja merkitykseen. Moduulissa käsitellään myös taiteellisen merkityksen, sen tulkinnan ja arvottamisen kysymyksiä sekä taiteen ja moraalin välisiä kysymyksiä. Tavoitteena on myös oppia ymmärtämään tämän päivän taiteen haasteita suhteessa niin traditioon kuin tämän päivän yhteiskunnalliseen todellisuuteen. Mahdollisuuksien mukaan käsitellään myös yksittäisiin taiteenlajeihin liittyviä filosofisia kysymyksiä.

FI08 Filosofian klassikot, 2 op

Poikkeuksellisesti tässä moduulissa ei yritetä ainoastaan ajatella itse, vaan kuunnellaan, mitä kuuluisilla filosofeilla on ollut sanottavana. Istutaan siis kerrankin jättiläisten harteille ja annetaan niiden viedä. Moduulissa luetaan filosofian klassikkotekstejä ja tutustutaan samalla filosofian historiaan sekä merkittäviin filosofeihin.

PUH08 Puhu viisaasti, 2 op

Opintojakso toteutetaan yhteistyössä filosofian oppiaineen kanssa. Syvennyttään keskustelun ja väittelyn saloihin. Katso tarkemmin puheilmaisuuden kohdalta.

PSYKOLOGIA

Psykologian opiskelu aloitetaan PS01-moduulilla. Tämän jälkeen opiskelija voi valita joko PS02- tai PS03-moduulin. PS03 olisi suositeltavaa suorittaa ennen PS04-moduulia. Viimeiseksi valinnaiseksi moduuliksi kannattaa jättää PS05.

Psykologia suositellaan kirjoitettavaksi 3. vuoden keväällä. Tämä mahdollistaa opintojen tasaisen jatkamisen kolmelle vuodelle. Jos kirjoitat psykologian kolmannen vuoden keväällä, valitse ykkösvuonna moduulit PS01 ja PS02, kakkosvuonna moduulit PS03 ja PS04 ja kolmantena vuonna moduulit PS05, PS07 ja PS08. Mikäli kirjoitat psykologian kolmannen vuoden syksyllä, valitse ykkösvuonna moduulit PS01 ja PS02, kakkosvuonna moduulit PS03, PS04 ja PS05. Kolmannen vuoden syksyllä

ehdit ensimmäisessä periodissa suorittaa moduulin PS07 (kertauskurssi) ja moduulin PS08 (sosiaali-psykologia).

Jos kirjoitat psykologian neljännen vuoden syksyllä, valitse ykkösvuonna moduulit PS01 ja PS02, kakkosvuonna moduulit PS03 ja PS04, kolmosvuonna moduulit PS05 ja PS08 ja neljännen syksyllä ensimmäisessä periodissa moduuli PS07. Jos kirjoitat neljännen vuoden keväällä, valitse ensimmäisenä vuonna moduulit PS01 ja PS02, kakkosvuonna moduulit PS03 ja PS04, kolmantena vuonna PS05 ja nelosvuonna moduulit PS07 ja PS08. Voit halutessasi jättää myös moduulin PS05 suorittamisen neljänteen vuoteen.

Pakolliset opinnot

PS01 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op

Moduulissa tarkastellaan ihmisen toimintaa psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi selvitetään, mitä oikeastaan on oppiminen ja mitkä kaikki asiat vaikuttavat oppimiseen ja opiskeluun. Moduulissa perehdytään myös psykologisen tiedon hankkimiseen ja psykologiseen tutkimukseen.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

PS02 Kehittyvä ihminen, 2 op

Moduulissa keskitytään lapsuuden ja nuoruuden tarkasteluun. Lapsuudessa ja nuoruudessa huomioidaan erityisesti kognitiivinen kehitys kuten kieli ja ajattelu sekä psykososiaalinen kehitys eli minuuden, temperamentin ja tunteiden säätelyn kehittyminen. Nuoruusiän tarkastelussa keskiössä on identiteetin eri osa-alueiden muuttuvuus. Moduulissa perehdytään myös kaksos- ja adoptiotutkimukseen.

PS03 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op

Tämä moduuli on hyvä suorittaa ennen PS04-moduulia. Moduulissa keskitytään monipuolisesti ihmisen erilaisiin tiedonkäsittelyprosesseihin. Moduulissa perehdytään havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistitoimintoihin, kieleen ja päätöksentekoon. Näitä toimintoja tarkastellaan hermoston ja aivojen näkökulmasta. Lisäksi tutustutaan eri aivotutkimusmenetelmiin. Tutkimuksetavoista perehdytään kokeelliseen tutkimukseen ja tapaustutkimukseen.

PS04 Tunteet ja mielenterveys, 2 op

Moduuli PS03 on hyvä suorittaa ennen tätä moduulia. Moduulin keskeisiä sisältöjä ovat tunteet, psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen sekä mielenterveys. Psyykkisen hyvinvoinnin yhteydessä puhutaan unen ja nukkumisen, stressin ja hallintakeinojen ja defenssien merkityksestä. Lisäksi perehdytään yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokitteluun, yleisimpiin mielenterveyshäiriöihin sekä erilaisiin psykoterapian toteutustapoihin. Psykologisesta tutkimuksesta käydään läpi kuvaileva ja korrelatiivinen tutkimus.

PS05 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op

Moduulissa tarkastellaan asioita, joiden suhteen me kaikki olemme ainutkertaisia. Keskeisiä sisältöjä ovat persoonallisuuden rakentuminen, älykkyys sekä luovuus. Moduulissa keskitytään erityisesti persoonallisuuden tarkasteluun sekä biologisesta että kognitiivisesta näkökulmasta. PS05-moduulissa käydään läpi myös kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutuksia ihmisen toimintaan sekä psykologisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä. Erityisesti ollaan kiinnostuneita siitä, miten yksilöllisiä eroja kuten persoonallisuutta ja älykkyyttä voidaan arvioida. *Moduulit PS01–04 on hyvä opiskella ennen tätä moduulia.*

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

PS07 Psykologian kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa kerrataan psykologian pakollisen ja valinnaisten moduulien sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Moduulissa tutustutaan ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtävätyyppeihin, käydään läpi vanhoja yo-tehtäviä ja katsotaan mallivastauksia. Lisäksi harjoitellaan esseevastauksen rakentamista.

PS08 Sosiaalipsykologisia ilmiöitä, 2 op

Moduulissa tutustutaan sosiaalipsykologian keskeisiin käsitteisiin ja teorioihin, vuorovaikutustaitoihin ja ryhmädynamiikkaan. Saatua tietoa sovelletaan moduulissa esitelyihin teemoihin kuten aggressio, prososiaalisuus, sukupuoli ja ilmastonmuutos.

HISTORIA

Historia on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden syksyllä tai keväällä, koska moduulien määrä on melko suuri. Ota huomioon, että moduulit 4, 5 ja 6 saattavat toteutua vain kerran lukuvuodessa.

Mikäli kirjoitat historian kolmannen vuoden syksyllä, valitse toisena vuonna moduulit 4, 5 ja 6 ja kolmantena vuonna moduuli 8. Jos päätät kirjoittaa historian kolmannen vuoden keväällä, voit suorittaa moduulit 3 ja 4 toisena vuotena ja jättää moduulit 5, 6 ja 8 kolmannelle lukuvuodelle.

Jos kirjoitat historian neljäntenä vuonna, voit jakaa muut moduulit tasaisesti kolmelle ensimmäiselle lukuvuodelle ja jättää moduulin 8 neljännelle vuodelle.

Pakolliset opinnot

HI01 Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op

Moduuli tarkastelee ihmisyhteisöjen suhdetta ympäristöön sekä yhteiskunnallista kehitystä maanviljelyksen alusta nykypäivään. Moduulissa tutkitaan globaalia kulttuuriympäristöä elinkeinojen, teknologioiden, yhteiskunta- ja perherakenteiden ja maapallon kantokyvyn näkökulmista. Moduuli perehdyttää myös historiantutkimuksen perusteisiin.

HI02 Kansainväliset suhteet, 2 op

Moduuli käsittelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä, valtasuhteiden muutoksia ja muutosten taustoja autonomian ajalta nykypäivään. Kansainvälisen politiikan ilmiöitä analysoidaan esimerkiksi aatteellisen ja taloudellisen kehityksen sekä kansainvälisen yhteistyön ja informaatiovaikuttamisen näkökulmista.

HI03 Itsenäisen Suomen historia, 2 op

Moduuli käsittelee Suomen historian keskeisiä poliittisia, yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja taloudellisia muutosprosesseja ja kehityslinjoja sekä niihin liittyviä tulkintoja 1800-luvun puolivälistä nykypäivään. Suomen historia liitetään osaksi laajempaa eurooppalaista ja globaalia kontekstia.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

HI04 Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys, 2 op

Moduuli käsittelee monipuolisesti Euroopan kulttuurihistoriaa. Taiteen, tieteen ja aatehistorian ilmiöitä tutkitaan oman aikansa eurooppalaisen maailmankuvan ilmentäjinä. Moduuli luotaa yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään.

HI05 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op

Moduuli tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Moduulissa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa.

HI06 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op

Moduulissa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Moduulissa tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

HI07 projektiopintojaksot, 2 op

Jokaisella opintojaksolla on vaihtuva teema. Opintojaksoon liittyy usein koulun ulkopuolella suoritettava osuus, kuten opintokäynti tai -matka, korkeakouluysteistyötä ja asiantuntijaluentoja.

Lukuvuonna 2024–2025 tarjolla ovat seuraavat teemat:

HI07.1 projektiopintojakso Sota-arkeologiaa Hangossa, 2 op

Tämä projektiopintojakso paneutuu arkeologiaan. Opintojakso sisältää johdatuksen aiheeseen koulussa (vierailijaluentoja), ja osa opintojaksosta suoritetaan aitona arkeologisenä tutkimuksena paikan päällä. Kurssin asiantuntijana ja kaivausten johtajana toimii arkeologi Jan Fast, joka on tutkinut mm. Hangon Tulliniemeä.

HI07.2 projektiopintojakso Holokaustin historia, 2 op

Tällä projektiopintojaksolla perehdytään vuosina 1933–1945 tapahtuneeseen juutalaisten kansanmurhaan. Aihetta lähestytään eri näkökulmista ja lähteistä käsin. Opintojakso sisältää matkan Krakovaan ja Auschwitziin, Puolaan (omakustanteinen, mutta Auschwitzin museo tukee matkaa taloudellisesti). Matka sijoittuu lokakuun alkuun.

HI07.3 projektiopintojakso Rooman kaupunkihistoriaa antiikista 1900-luvulle, 2 op

Projektiopintojaksolla tutustutaan Rooman kaupunkihistoriaan paikan päällä, eli tehdään matka Roomaan. Projektille on haettu matkarahoitusta, ja se toteutuu vain, jos rahoitus saadaan (tieto maaliskuussa 2024).

HI07.4 Suomen sotahistorian projektiopintojakso (osin itsenäinen toteutus), 2 op

Sotahistorian projektiopintojakso toteutetaan osin itsenäisesti. Projektiin kuuluu Tammenlehvän perinneliiton ja Kaatuneiden muistosäätiön tarjoama maksuton matka sotiemme ratkaisutaistelujen tapahtumapaikoille itärajan tuntumassa (mm. Raatteen tie, Kuhmo ja Ilomantsi Pohjois-Karjalassa). Lisäksi opiskelija tuottaa opettajan kanssa sovitun erillisen oppimistehtävän, joka voi olla esim. kirjallinen, valokuvaraportti tai video. Tuotosten julkaisusta matkan rahoittajan kanavissa sovitaan erikseen.

HI08 Historian kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa kerrataan historian pakollisen ja valinnaisten moduulien sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Moduulissa tutustutaan ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtävätyyppeihin, käydään läpi vanhoja yo-tehtäviä ja katsotaan mallivastauksia. Lisäksi harjoitellaan esseevastauksen rakentamista.

YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaoppi suositellaan kirjoitettavaksi kolmannen vuoden syksyllä tai keväällä, koska opiskelijan yhteiskunnallinen ajattelu kehittyy ajan myötä. Mikäli aiot kirjoittaa sen syksyllä, suorita kakkosvuonna moduulit 3 ja 4. Moduulin YH06 (kertauskurssi) ehdit suorittamaan syksyllä ensimmäisessä periodissa.

Mikäli kirjoitat yhteiskuntaopin keväällä, suorita kakkosvuonna moduulit 3 ja 4 ja kolmantena vuonna moduuli 6. Huomioi, että yhteiskuntaopin moduulien sisällöt eroavat toisistaan merkittävästi. Mikäli opinnot jakautuvat pitkälle aikavälille, kertaaminen vie aikaa. Jos kirjoitat yhteiskuntaopin neljännen vuoden syksyllä tai neljännen vuoden keväällä, jätä moduuli myös neljännelle vuodelle.

Pakolliset opinnot

YH01 Suomalainen yhteiskunta, 2 op

Moduuli perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy erityisesti suomalaisen yhteiskunnan analyysiin. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, perusoikeudet, yhteiskuntarakenteet, valta ja aktiivinen kansalaisuus. Moduuli innostaa myös itse vaikuttamaan opiskelijaa lähellä oleviin asioihin. Moduulin osana harjoitellaan yhteiskunnan kriittistä ja analyttistä tarkastelua eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta. Lisäksi harjoitellaan yhteiskuntaopille tyypillisten asiatekstien lukemista ja kirjoittamista.

YH02 Taloustieto, 2 op

Moduulissa tutustutaan mikro- ja makrotalouden keskeisiin peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustumme Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkyymiin. Moduuli ohjaa opiskelijaa ymmärtämään omaan kotitalouteensa vaikuttavia taloudellisia ja poliittisia tekijöitä. Lisäksi moduulissa opitaan arkielämän taloudellisia taitoja ja pohditaan monipuolisesti taloudellisten päätösten eettistä puolta. Moduulin osana seurataan aktiivisesti taloudellista keskustelua ja uutisointia. Moduulin osana harjoitellaan talouteen liittyvien tilastojen ja kuvioiden tulkintaa.

YH03 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op

Moduuli perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Moduulin yhteydessä seurataan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Moduulin osana seurataan erityisesti kansalaisten ja kansainvälisen turvallisuusympäristön kehittymistä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

YH04 Lakitieto, 2 op

Moduulissa perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja oikeudellisen tiedon lähteisiin. Lisäksi tutustutaan oikeudellisia kysymyksiä koskevaan julkiseen keskusteluun ja arvioidaan siinä esiintyviä näkemyksiä. Moduulin sisältöjen avulla saa valmiuksia tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

YH05 Projektioipintojakso, 2 op

Opintojakson voi suorittaa tekemällä erilaisia omavalintaisia opintoja. Hyviä vaihtoehtoja ovat taloustiedon MOOC-kurssi (<https://talouskurssi.fi/>) tai TAT:in (Talous ja nuoret) Oman talouden hallinta -kurssi <https://nuortennyt.fi/palvelu/oman-talouden-hallinta/>.

Kurssit suoritetaan itsenäisesti verkko-opintoina. Molemmilla kursseilla hyödynnetään digitaalista oppimisalustaa. Muita vaihtoehtoja on mm. 4H-yrittäjyyskurssi (<https://4h-akatemia.fi/koulutus/4h-yri-tyskoulutus-verkossa-1-op/>). Myös nuorten turvakurssi sopii projektioipintojaksoksi (<https://www.nuorenturvakurssi.fi>). Voit myös keskustella opettajan kanssa erilaisista muista suoritusvaihtoehdoista.

YH06 Kertausta abiturienteille, 2 op

Tämän moduulin avulla valmistaudutaan yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen. Moduulissa perehdytään etenkin vastaustekniikkaan ja erilaisiin tehtävätyyppeihin sekä harjoitellaan käytännössä essee-tehtävien rakentamista.

Yhteistyöopintojakso: Taloustieto ja talousmatematiikka, MAB06 (1 op), MAB07 (1 op) ja YH02 (2 op), yhteensä 4 op

Yhteiskuntaopin ja matematiikan yhteistyöopintojakso, joka vastaa matematiikan moduuleita MAB06 ja MAB07 sekä yhteiskuntaopin moduulia YH02. Yhteistyöopintojakso on valittavissa toisen vuosikurssin opiskelijoille. Opintojakso saattaa sisältyä Erasmus+ -hankkeeseen, mutta tämä riippuu rahoituksen onnistumisesta. Haku projektiin järjestetään, jos hanke saa rahoitusta.

TERVEYSTIETO

Terveystieto on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuosikurssin syksyllä ja siitä eteenpäin. Toki ai-
neen voi kirjoittaa jo toisen vuosikurssin keväällä, mutta usein kokelas ei ole silloin vielä riittävän
kypsä vastaamaan ylioppilaskirjoituksissa vaadittaviin kysymyksiin.

Terveystiedon moduulit kannattaa valita numerojärjestyksessä, mutta ne voivat ajoittua varsin vapaasti
eri vuosikursseille. Kertausopintojakso kannattaa valita ylioppilaskirjoituksia edeltävään periodiin.
Ylioppilaskokeessa suoriutumisen kannalta opiskelijan kannattaa suorittaa kaikki tarjottavat opinnot,
olivat ne sitten valittavissa lähi- tai verkko-opetuksena.

Pakolliset opinnot

TE01 Terveys voimavarana, 2 op

Moduulissa luodaan kokonaiskuvaa ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä
määrittävistä tekijöistä, niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajenne-
taan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan
terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

TE02 Terveys ja ympäristö, 2 op

Moduulissa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi moduulissa syvennyttään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

TE03 Terveys ja yhteiskunta, 2 op

Moduulissa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveystieteiden, itsehoito- ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

TE05 Kertausta abiturienteille, 2 op

Moduulissa kerrataan kaikkien terveystiedon moduulien sisältöjä sekä syvennetään niiden ymmärrystä. Moduulin tavoitteena on myös valmistaa opiskelija yo-kirjoituksia varten vanhojen yo-tehtävien avulla.

LIIKUNTA

Liikunnan opinnot tulisi suorittaa siten, että LI01 suoritetaan ensin (ensimmäisenä lukuvuotena) ja muut moduulit opiskelijan haluamassa järjestyksessä toisen ja kolmannen lukuvuoden aikana.

Pakolliset opinnot

LI01 Oppiva liikkuja, 2 op

Tähän moduuliin perustuvassa opintojaksossa keskeistä on monipuolisten liikuntataitojen harjoittelu. Harjoittelu tapahtuu erilaisissa ympäristöissä, yhdessä toisten kanssa ja omasta toiminnasta vastuuta kantaen. Moduulin sisällöt syventävät perusopetuksessa harjoiteltua liikuntaosaamista.

LI02 Aktiivinen elämä, 2 op

Moduuliin perustuvissa opintojaksoissa keskeistä on herättää opiskelija ajattelemaan oman toimintakykynsä ja hyvinvointinsa ylläpitämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia. Millaisia seurauksia erilaisista arjen valinnoista on omalle toimintakyvyllä ja miten liikuntaan osallistumisella voidaan tukea hyvinvointia? Moduulin aikana opiskelijalle tarjotaan sekä tietoa että kokemuksia erilaisista liikuntamahdollisuuksista ja sisällöistä monipuolisesti, jotta jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus löytää itselleen mieluisia ja sopivia tapoja olla fyysisesti aktiivinen.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

LI03 Uudet mahdollisuudet, 2 op

Tähän moduuliin perustuvassa opintojaksossa keskeistä on **fyysisen toimintakyvyn** haastaminen tekemällä tuttuja asioita uudella tavalla sekä kokeilemalla liikuntamuotoja, joista opiskelijoilla ei ole paljon aikaisempaa kokemusta. Moduuliin perustuvassa opintojaksossa opetetut ei niin tutut liikuntamuodot voivat olla ns. tunnettuja liikuntamuotoja, kuten sup-lautailu, boulderointi, paddle jne. Liikuntamuotoja voi myös itse kehittää yhdessä opiskelijoiden kanssa, jolloin tuttuun liikuntamuotoon saa uudenlaista haastetta esimerkiksi välinettä, sääntöjä, liikkumistapaa tms. vaihtamalla. Moduuliin perustuvan opintojakson sisällöissä ja oppimisympäristöissä monipuolisuus korostuu: esimerkiksi tasapainotaidot kehittyvät eri tavoin luonnossa, salissa, kentällä, vedessä tai lumessa.

LI04 Yhdessä liikkuen, 2 op

Tähän moduuliin perustuvassa opintojaksossa keskeistä on yhdessä tekeminen ja **sosiaalisen toimintakyvyn** edistäminen. Opintojaksossa on tärkeää opiskelijan osallisuus tavoitteiden asettelussa, sisältöjen suunnittelussa ja opintojakson toteutuksessa. LI04-moduuliin perustuvassa opintojaksossa opiskelijat asettavat toiminnalle yhteisen päämäärän, johon pyritään yhden tai useamman projektiluonteisen työskentelyjakson avulla. Esimerkkinä tällaisesta projektista on vanhojen tanssien järjestäminen.

LI05 Virkistystä liikunnasta, 2 op

Moduuliin perustuvassa opintojaksossa keskeistä on liikunta **psykyllisen toimintakyvyn** näkökulmasta. Opintojaksolla pyritään liikunnan avulla edistämään opiskelijan jaksamista, opiskeluvireyttä ja psyykkistä hyvinvointia. Opintojakson sisällössä korostuu liikunnan monipuolinen yhteys vireyteen ja jaksamiseen: erityyppisillä liikuntamuodoilla saavutetaan erilaisia vaikutuksia, jotka vaihtelevat yksi-

öllisesti. On tärkeää, että opiskelija löytää itselleen mieluisia liikuntamuotoja, joiden avulla voi esimerkiksi nostaa vireystilaa, parantaa keskittymiskykyä, rentoutua jne. Opiskelija oppii havainnoimaan omaa kehoaan ja erityyppisten liikuntamuotojen vaikutusta psyykkiseen hyvinvointiinsa ja tekemään perusteltuja valintoja oman jaksamisensa edistämiseksi.

KUVATAIDE

Pakolliset opinnot

KU01 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op

Moduulissa kokeillaan monipuolisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja, työtapoja, materiaaleja ja teknologioita tavoitteena omakohtainen ja ennakkoluuloton kuvailmaisuus. Moduulissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä, kulttuuri-identiteettiä ja kuvan kieltä. Tutustumme kuvien analysointitapoihin sekä kuvataiteen ajankohtaisiin ilmiöihin mm. näyttelykänneillä.

KU02 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op

Moduulissa taiteellisen tutkimuksen kohteena on sosiaalinen-, kulttuurinen, teknologinen-, luonnon-, ja rakennettu ympäristö ja niihin liittyvät visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Tavoitteena on ymmärtää ympäristön käsitteen rakentuneisuus ja purkaa kahtiajakoa luonnon ja kulttuurin välillä. Tutustumme tapoihin, joilla ympäristöä ja ihmisen, luonnon ja teknologian suhdetta on käsitelty taiteessa. Moduulissa perehdytään esimerkiksi ympäristötaiteeseen, biotaiteeseen ja arkkitehtuuriin.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

KU03 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op

Moduulissa lähestytään mediakulttuuria ja mediataidetta oman kuvailmaisun ja visuaalisen ajattelun keinoin. Käsiteltäviä aiheita ovat mm. kuvitus, taitto, graafinen suunnittelu sekä mediataide. Moduulissa pohditaan, miten maailman näyttäytyy meille medioituna, katsottuna aina jonkin median kautta. Teemme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Median oppiaineen kanssa.

KU04 Taiteen monet maailmat, 2 op

Moduulin keskeinen sisältö on kuvataide tuotettuna eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa. Tarkastellaan, miten taiteen tehtävä on muuttunut erilaisten yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja teknologisten muutosten seurauksena. Eri aikojen kuvataiteen sisällöt ja ilmaisutavat tulevat tutuiksi ja rikastuttavat omaa kuvailmaisuja.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

KU05 Kuvataiteen projekti: Nykyaide, 2 op

Moduulissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, yhteisötaiteeseen, installaatiotaiteeseen, performanssiin ja taiteen ja teknologian rajapintoihin. Pohdimme ja kokeilemme moduulin aikana erilaisia lähestymistapoja taiteelliseen työskentelyyn. Lopputyönä moduulin aikana muodostettavat työryhmät toteuttavat yhteisen kuvataiteen projektin.

KU06 Valokuva, 2 op

Moduulissa tarkastellaan valokuvaa taiteellisena, dokumentaarisena ja teknologisenä ilmiönä teemoja ja tekniikoita vaihdellen. Sisältöalueita ovat muun muassa kameran toimintaperiaatteet, valokuvauksen ilmaisulliset elementit, studiovalokuvaus, nykyvalokuvataide ja valokuvan historia. Moduulissa perehdytään mahdollisuuksien mukaan myös filmivalokuvaukseen ja pimiötyöskentelyyn.

Huomaa myös yhteistyönä fysiikan kanssa toteutettava KU06-opintojakso, jolla perehdytään tähtitaitvaan kohteisiin sekä erityisesti niiden valokuvaamiseen. Katso tarkemmat tiedot opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta.

KULD02 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op

Kallion lukiossa voi suorittaa lukiodiplomin kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tarkoitus on antaa opiskelijoille mahdollisuus osoittaa erityistä osaamista kuvallisessa ajattelussa, visuaalisen kulttuurin tuntemuksessa sekä kuvan tekemisen taidoissa. Lukiodiplomimoduulin aikana opiskelija toteuttaa teoksen ja siihen liittyvän portfolion Opetushallituksen valtakunnallisten ohjeiden ja vuosittain vaihtuvien tehtävänantojen mukaisesti. Diplomia suorittavalla opiskelijalla tulisi olla ainakin kahdeksan opintopisteen verran suoritettuja pohjaopintoja. Lisätietoa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kuvataiteen-lukiodiplomi>

Pakolliset opinnot

MU01 Intro – kaikki soimaan, 2 op

Moduulissa tutustutaan monenlaiseen musiikkiin laulaen, soittaen, kuunnellen ja keskustellen. Improvisointiin ja oman musiikin tekemiseen tutustutaan erilaisten harjoitusten avulla. Kaikki pääsevät mukaan yhteismusisointiin riippumatta aiemmasta soitto- tai laulutaustasta. Jokaisen opiskelijan toivotaan kehittävän moduulissa nimenomaan niitä taitoja, joihin on tähän asti saanut vähiten harjoitusta. Moduulissa sävelletään omaa musiikkia, jota voi halutessaan hyödyntää muiden aineiden opintojaksoilla. Mahdollisia yhteistyöaineita ovat esim. media, äänitekniikka, kuvataide, kirjallinen ilmaisu, englanti, puheilmaisu, teatteri ja tanssi.

MU02 Syke – soiva ilmaisu, 2 op

Moduulissa soitetaan ja lauletaan yhdessä, kuunnellaan musiikkia, pohditaan musiikin kulttuurisia merkityksiä ja kehitetään omaa taiteellista ilmaisua. Moduulissa voi keskittyä opiskelemaan mieleistään soitinta tai kokeilla monipuolisesti useampia instrumentteja. Moduulissa voidaan painottaa esim. laulamista, soittamista, äänitaidetta, säveltämistä, äänittämistä tai eri musiikkikulttuureihin tutustumista ryhmän kiinnostusten mukaan.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

MU03–04 Musaproggis, 4 op

Musaproggikseen osallistuminen edellyttää MU01- ja MU02 -moduulien suorittamista.

Proggiksessa (joka koostuu kahdesta moduulista, sekä 3. että 4. moduuli on valittava) valmistetaan päräyttävä musiikkiesitys, jossa soitetaan ja lauletaan musiikkia monesta eri tyylilajista. Työryhmä päättää esityksen teeman ja esitettävät kappaleet. Proggiksessa voi keskittyä esim. laulamiseen tai laulaa ja soittaa useita instrumentteja, oman valinnan mukaan. Kaikille muusikoille aloittelijasta ammattilaisiin löytyy sopivaa tekemistä.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

MU06–MU09 Kuoro, 2 op/moduuli

Kuorossa lauletaan neliäänistä ohjelmistoa laidasta laitaan, se on oivallinen paikka harjoittaa laulutekniikkaa ja äänissä laulamisen taitoa. Vaikka työtä tehdään tosissaan, hyvä meininki on tärkeämpää kuin jalo äänenmuodostus. Pääsykoetta ei ole. Kuoro tekee vuosittain omia produktioita ja/tai on mukana koulun juhlissa sekä yhteistyöproggiksissa. Kuoroon voi osallistua lukioaikana 1–6 kertaa.

Lukuvuonna 2024–25 kuoro toteutuu 1. ja 3. periodissa. 1. periodin kuoro valmistaa pienen konserttikokonaisuuden sekä esiintyy syksyn tapahtumissa. 3. periodin kuoro valmistaa ohjelmaa koulun joulunajan tapahtumiin sekä tammikuun tapahtumapäivään.

MU10–MU12 Kamariorkesteri, 2 op/moduuli

Kallion kamariorkesteriin kuuluu orkesterisoitinten lisäksi rumpaleita, basisteja, kitaristeja, pianisteja, kantelisteja, haitaristeja jne. produktiosta riippuen. Orkesteri esiintyy lakkiaisissa ja vanhojen tansseissa mutta voi esittää myös epätavallisempaa orkesterimusiikkia ja toimia yhteistyössä taideproduktioiden kanssa. Orkesterin voi valita lukio-opintojen aikana 1–3 kertaa.

MU13–MU15 Keikkis, 2 op/moduuli

Keikkikseen osallistuminen edellyttää MU01-moduulin suorittamista.

Keikkis eli keikkaputki toteutetaan toisessa ja kolmannessa periodissa, ja sen päätavoite on valmistaa ohjelmaa joulunajan tilaisuuksiin. Opintojakso sisältää paljon itsenäistä harjoittelua ja treenaamista pienryhmissä. Keikkiksessä pääset osallistumaan hienoihin kalliolaisiin perinteisiin ja myös uudistamaan niitä.

MULD06 Musiikin lukiodiplomi, 2 op

Lukiodiplomissa on mahdollisuus osoittaa oma erityisosaaminen ja harrastuneisuus musiikissa. Diplomin muotona on joko musiikkiprojekti tai näytesalkku lukioaikaisista töistä, ja siihen kuuluu kirjallinen osio. Työn arvioi oman musiikinopettajan lisäksi koulun ulkopuolinen ammattilainen asteikolla 4–10. Diplomin suorittamisesta saa erillisen todistuksen ylioppilastodistuksen liitteeksi. Lukiodiplomin suorittaminen edellyttää vähintään 8 op:n verran edeltäviä lukion musiikkiopintoja. Ennen diplomin suorittamista on suositeltavaa osallistua musaproggikseen (MU03–04).

Lukuvuonna 24–25 musiikin projektimuotoiset lukiodiplomit esitetään syys- ja kevätlukukaudella järjestettävillä festareilla. Festarien ajankohdat julkaistaan kevätlukukauden -24 loppupuolella (festari-päivä voi mahdollisesti olla myös lauantai). Festareilla kaikilla esiintyjillä on käytössä yhtenäinen lava-setup, joka sisältää perinteiset bändisoittimet. Diplomesitykset on suositeltavaa suunnitella alusta asti niin, että ne voidaan toteuttaa kohtuullisin roudauksin tämän lava-setupin ympärille.

Projektimuotoinen diplomi on suositeltavaa tehdä ryhmätyönä. Tällöin projekti suunnitellaan ja toteutetaan työryhmän (esim. bändikokoonpano) kanssa. Kirjallinen osuus on aina henkilökohtainen, eli jokainen työryhmän jäsen (bändin soittaja/laulaja) kirjoittaa sen omasta näkökulmastaan ja valitsee työhön omaa suoritustaan parhaiten esille tuovat näytteet.

ÄÄN04 Muusikkona taideproduktiossa, 2 op

Jos olet kiinnostunut musiikin tekemisestä Kallion taideproduktioihin, katso tämän moduulin tarkemmat tiedot äänisuunnittelu-oppiaineen alta. Moduuli on tarkoitettu mm. säveltäjille, sovittajille tai muusikoille, jotka ovat kiinnostuneita itsenäisestä säveltämisestä, sovittamisesta, soittamisesta, laulamisesta, ohjelmoinnista tai äänisuunnittelusta taideproduktiossa. Lisätietoja äänisuunnittelun opettajalta.

OPINTO-OHJAUS

Pakolliset opinnot

OP01 Minä opiskelijana, 2 op

Opinto-ohjauksen 1. moduulissa toivotetaan opiskelija tervetulleeksi Kallion lukioon. Tutustutaan lukion erityistehtävään ja kallion lukion käytänteisiin. Moduulissa käydään läpi lukio-opintoihin liittyviä sisältöjä ja tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma, johon sisältyvät opiskelu- ja yo-suunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Lisäksi moduulissa käsitellään oppimista ja opiskelutaitoja, jossa painotetaan itsetuntemusta ja hyvinvointia. Opintojakso toteutetaan 1. vuoden aikana kahdessa osassa ensimmäisen ja neljännen periodin aikana.

OP02 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op

Moduulissa tutustutaan jatko-opintoihin ja opetellaan näihin liittyviä tiedonhankintataitoja. Keskeistä on omien tulevaisuuden valintojen suunnittelu, työelämätaidot, itsetuntemus ja hyvinvointi. Moduulissa käsitellään esimerkiksi seuraavia teemoja: toisella asteella ja korkea-asteella opiskelu, kansainväliset opiskelumahdollisuudet, oman talouden hallinta ja yrittäjäyys. Moduuli suoritetaan oman valinnan mukaan 2. tai 3. vuonna, ja se on mahdollista suorittaa lähiopintojaksona tai verkko-opintojaksona.

KIRJALLINEN ILMAISU

Valinnaiset opinnot

KIL01 Mistä voi kirjoittaa, 2 op

Kaunokirjallinen kirjoittaminen aloitetaan tutkimalla omaa sisäistä ja ulkoista maailmaa. Moduulissa etsitään kiinnostavia aiheita ja kehitetään kielellisen ilmaisun taitoja. Kirjoittajat saavat tekstinsä kuululle. Muiden tekstejä kuuntelemalla oppii kirjoittamisesta, ja samalla harjaannutaan palautteen antamisessa. Jokainen opiskelija saa palautetta myös opettajalta.

KIL02 Runo, 2 op

Runo on kirjallisuuden viltin ja persoonallisin olento! Kakkosmoduulissa sukelletaan kielen lukemattomiin keinoihin ja kirjoitetaan modernia, digitaalista, visuaalista ja kokeellista runoutta, biisejä, spoken wordia, haikuja, aforismeja, lastenrunoja ja vaikka mitä. Pääset keskustelemaan runoudesta, josta sinulla ei aiemmin ole ollut mitään tietoa. Reviirisi kirjoittajana laajenee. Saat kuunnella ja kommentoida muiden runoja sekä palautetta omista teksteistäsi.

KIL03 Novelli ja lyhytproosa, 2 op

Moduulissa syvennyttään lyhytproosaan sekä kirjoittajana että keskustelevana lukijana. Pääset harjoittelemaan ideointia ja tarinankerronnan tekniikoita. Etsit omaa kertojanääntä ja kirjoitat ainakin yhden novellin valmiiksi. Vertaispalautteen avulla novelleja hiotaan julkaisukuntoon. Myös opettaja antaa jokaiselle kirjoittajalle henkilökohtaisen palautteen.

KIL04 Autofiktio, 2 op

Tässä moduulissa matkataan kohti minuuden ydintä ja synnytetään löydetyistä aineksista fiktiota. Omaelämäkerrallisen aineksen lisäksi hyödynnetään muutakin lähdeaineistoa ja tutkitaan faktan ja fiktion rajapintaa kaunokirjallisissa teksteissä. Pääset syventymään kerronnallisiin tekniikoihin ja dialogin kirjoittamiseen. Saat kuunnella ja kommentoida muiden tekstejä sekä palautetta omista teksteistäsi.

KIL05 Intertekstuaalisuus, 2 op

Moduulissa kirjoitetaan taiteiden ja tekstien välissä: vierailaan, lainataan, varastetaan, parodioidaan, siteerataan ja inspiroidutaan. Tehtävät tarjoavat mahdollisuuksia kokeilla myös humoristista kirjoittamista. Moduulissa pohditaan kirjallisuuden kaanonin, taiteilijan vapautta ja vastuuta sekä lukijan valtaa. Intertekstuaalisuudesta ja taiteidenvälisyydestä tulee osa kirjoittajaminääsi. Saat kuunnella ja kommentoida muiden tekstejä sekä palautetta omista teksteistäsi.

KIL06 Dramaturgia ja näytelmän kirjoittaminen, 2 op

Moduulissa kokeillaan draaman kirjoittamista. Opiskelijat pääsevät tutustumaan dramaturgian keskeisiin käsitteisiin ja tutkimaan näytelmän kirjoittamisen osa-alueita. Moduuli tarjoaa myös näkökulmia

taiteellisen työryhmän jäsenenä toimimiseen, ja sillä kirjoitettuja tekstejä on mahdollista hyödyntää vaikkapa teatterin moduuleissa TEA10 ja TEA11.

KIL07–KIL09 KirjaKallio

KirjaKallio koostuu kolmesta erillisestä osiosta: kirjamessuista, KirjaKallio kautta vuoden -kokonaisuudesta sekä Maamerkkejä-produktiosta. Nämä opintojaksot on kuvattu tarkemmin opintoesitteen lopussa olevassa proggisten osiossa.

KIL10 Irti paperista, yhteistyössä LAV03: Tekstistä tilaksi, 2 op

Kirjallisen ilmaisun vaihtuvasisältöinen moduuli tarkastelee tilaan kirjoittamisen ulottuvuuksia. Tekstin käyttöä visuaalisena materiaalina kokeillaan projisoinnein, valolla ja varjolla sekä virtuaalisessa tilassa. Luomme tilallisia teksti-installaatioita, joissa pääsemme konkreettisesti teksteihin sisälle. KIL10 toteutetaan yhteistyössä LAV03 Tekstistä tilaksi -moduulin kanssa. Valitse joko KIL10 tai LAV03.

KIL11 Kirjallisen ilmaisun lopputyö, 2 op

Jos mielessäsi polttelee romaani, runokokoelma, käsikirjoitus näytelmään tai elokuvaan, spoken word, essee, biisit tai mitä ikinä kirjoittamalla voi tehdä, tämä on sinulle. Saat lukuvuoden aikana ohjausta itsenäiseen kirjoittamiseen sekä vertaispalauteparin. Voit myös miettiä, yhdistätkö kirjoittamisen jonkin toisen taideaineen projektin osaksi. KIL11 ei vaadi vapaata riviä lukujärjestyksessäsi.

LAVASTUS

Valinnaiset opinnot

LAV01 Tilan tuntu – lavastuksen perusteet, 2 op

Opiskelija tutustuu lavastustyön eri työmuotoihin, lavastuksen historiaan sekä lavastajan työn perusteisiin osana kollektiivista suunnittelutyötä. Pääpaino moduulissa on lavastuksen taiteellisten, tuotannollisten ja toiminnallisten elementtien hahmottamisessa ja tilallisessa ilmaisussa. Moduulissa tehdään tilasuunnitelmia esityksiin, rakennetaan pienoismalleja ja pohditaan tilan dramaturgiaa.

LAV02 Lavastusproduktio, 2 op

Moduulissa lavastaja jalkautuu johonkin Kallion lukion produktion suunnittelemaan ja toteuttamaan lavastusta yhteistyössä produktion työryhmän kanssa. Itsenäisestä lavastusproduktiosta tehdään portfolio, joka antaa käsityksen työskentelyn koko kaaresta suunnitelmasta lavalle. Produktioita esitellään lavastuksen opiskelijoille lukuvuoden alussa, ja kiinnostavia projekteja voi löytyä myös pitkin vuotta. Produktioita tehdään runsaasti mm. teatterin, tanssin, musiikin ja Kallion lukion vuosittaisten tapahtumien parissa. Lavastajien koordinoivana opettajana toimii Kallion lavastuksen opettaja.

LAV03 Tekstistä tilaksi, 2 op, yhteistyöprojekti KIL10:n kanssa (Irti paperista)

Lavastuksen erikoistumismoduuli pohtii tekstin käyttöä tilallisena elementtinä. LAV03 toteutetaan yhteistyössä KIL10 Irti paperista -moduulin kanssa. Moduulissa kokeillaan tekstin käyttöä visuaalisena materiaalina projisoinnein, valolla ja varjolla sekä virtuaalisessa tilassa. Luomme tilallisia installaatioita, joissa pääsemme konkreettisesti teksteihin sisälle. Valitse joko KIL10 tai LAV3. Valinnasta riippumatta pääset tekemään sekä tekstejä että installaatioita.

MEDIA

Median opinnoissa syvennyttään median ilmiöihin sekä yksilön, yhteiskunnan että media-alan ammattien näkökulmasta. Opiskelun keskiössä on omien mediasisältöjen tekeminen.

Moduuli MED01 pitää suorittaa ennen muita moduuleja. Poikkeuksen muodostavat tuottamiseen liittyvät opintojaksot MED08, MED09 ja MED10. Kirjamessut, jotka eivät vaadi aiempia median opintoja. Dokumenttielokuvamoduuli (MED05) tulisi mielellään suorittaa ennen fiktioelokuvamoduulia (MED06). Muutoin opiskelija voi valita moduuleja haluamassaan järjestyksessä. Media-oppiainetta ei suositella itsenäisesti opiskeltavaksi, sillä opiskelu on toiminnallista ja perustuu myös yhdessä tekemiseen.

Valinnaiset opinnot

MED01 Median ilmiöt ja ilmaisutavat, 2 op

Miten media vaikuttaa minuun, ja miten minä vaikutan mediassa? Moduulissa otetaan haltuun median osa-alueita ja ilmiöitä ja tarkastellaan uteliaasti sekä itselle tuttuja että vieraita mediasisältöjä. Opiskelija tekee oman juttuprojektin, joka on tyypillisesti haastattelu. Projektin kautta otetaan haltuun jour-

nalistisen työn keskeisimmät työvaiheet eli ideointi, taustatyö, haastattelemine, kirjoittaminen tai kuvaaminen ja editointi. Töitä julkaistaan median blogissa (kalliomedia123.wordpress.com), koulun so-mekanaavissa tai yhteistyössä jonkin mediayrityksen kanssa. Moduuliin kuuluu 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED02 Journalistinen kirjoittaminen, 2 op

Miten kirjoitan lehtijutun, jota lukija ei ohita? Mitä taitoja kirjoittava toimittaja tarvitsee? Keskiössä on opiskelijan oma juttuprojekti, joka voi olla esimerkiksi haastattelu kiinnostavasta henkilöstä, reportaasi yllättävästä paikasta tai asiantunteva artikkeli. Oman jutun, harjoitusten ja lehtijuttujen lukemisen kautta syvennetään omaa käsitystä toimittajan työstä sekä journalismin mahdollisuuksista ja vaatimuk-sista. Moduuliin kuuluu 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED03 Journalistinen radio ja podcast, 2 op

Moduulissa kuunnellaan ja tutkitaan erilaisia ja eri aikoina tehtyjä podcasteja ja radio-ohjelmia sekä tehdään podcastjakso tai oma suora radiolähetys. Omassa työssä keskiössä on nimenomaan journalis-tinen työskentely eli ideoinnin, toimitustyöskentelyn, raportoinnin, haastattelemisen ja eettisen toimi-misen taidot. Oman tekemisen kautta otetaan haltuun myös äänittämisen ja äänieditoinnin perusteet sekä harjoitellaan studiotyöskentelyä. Moduuliin kuuluu 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED04 Sosiaalinen media, 2 op

Millainen somesisältö toimii juuri nyt, miksi some on niin koukuttava ja mitä kaikkea somen arkisen pinnan alla tapahtuu? Moduulissa monipuolistetaan taitoja arvioida somesisältöjä ja kykyä hyödyntää somea oman ajattelun ja osaamisen esilletuomisessa. Opiskelija tutustuu someyritysten, -vaikuttajien ja -ammattilaisten toimintaan, somen taustalla vaikuttaviin lakeihin ja somen kiistanalaisiin puoliin, kuten disinformaatioon ja algoritmeihin. Somen vaikuttavuutta tutkitaan oman somekampanjan tai ryhmän toteuttaman someprojektin kautta. Moduuliin kuuluu yleensä kaksi vierailijaa tai vierailua, joista toinen on somevaikuttaja ja toinen somea työssään hyödyntävä tekijä.

MED05 Dokumenttielokuva, 2 op

Dokumenttielokuvan moduulissa toteutetaan oma dokumenttielokuva. Tavoitteena on, että opiskelija saa käsityksen dokumenttielokuvan monenlaisista muodoista ja löytää dokumentaarisen kerronnan mahdollisuudet. Opitaan perustaidot videokuvaamisesta, äänittämisestä ja videoeditoinnista. Suunni-tellaan ja tehdään lyhyt dokumenttielokuva, journalistinen dokumenttiohjelma tai muu faktapohjaista audiovisuaalista kerrontaa hyödyntävä projekti.

MED06 Fiktiyelokuva, 2 op

Fiktioelokuvan moduulissa toteutetaan oma elokuva tai esimerkiksi musiikkivideo, mainos, sarjan osa tai muu fiktiivistä audiovisuaalista kerrontaa hyödyntävä teos. Syvennetään elokuvan ilmaisu-keinojen tuntemusta ja elokuvanteon teknisiä taitoja.

MED07 Elokuvakäsikirjoittaminen, 2 op

Miten rakennetaan elokuvakäsikirjoituksen juoni tai henkilöhahmo? Moduulissa käsikirjoittamisen taitoja harjoitellaan erilaisten tehtävien ja elokuva-analyysien avulla. Käydään läpi käsikirjoittajan työkaluja ja dramaturgisen kokonaisrakenteen hahmottamista. Projektityönä kirjoitetaan yksin tai ryhmässä synopsis ja käsikirjoitus lyhytelokuvaan tai muuhun audiovisuaaliseen teokseen.

MED08 Tuottaminen, 2 op

Miltei jokaisen onnistuneen media- ja taideprojektin taustalta löytyy tuottaja, joka vastaa projektin taiteellisista, taloudellisista, viestinnällisistä ja organisointiin liittyvistä järjestelyistä. Moduulissa tutustutaan voimakkaasti yleistyneeseen tuottajan ammattiin erityisesti taide-, media- ja tapahtumalalla. Perusvalmiudet otetaan haltuun tuottamalla lukuvuoden aikana yksin tai pienessä ryhmässä jokin esitys, tapahtuma, ohjelma tai julkaisu. Tuotettavat projektit liittyvät tyypillisesti Kallion lukion omiin tai yhteistyötapahtumiin tai muiden opiskelijoiden taide- tai mediadiplomeihin. Moduuliin kuuluu yleensä 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED09 Tuottaminen Kirjamessuilla, 2 op

Kallion lukio pyörittää Helsingin kirjamessuilla Kallio-lavaa. Jotta haastattelut ja paneelit onnistuvat ja keräävät yleisöä, tarvitaan tuottamisen iskuryhmää. Iskuryhmä huolehtii lavan markkinoinnista varsinkin sosiaalisessa mediassa sekä ennen messuja että niiden aikana. Ryhmä huolehtii myös lavan käytännön järjestelyistä neljän messupäivän ajan. Kirjamessuproduktio on kuvattu tarkemmin tämän esitteen lopussa olevassa proggisten osiossa.

MED10.Kirjamessut: Kirjamessut, 2 op

Kallion lukio pyörittää Helsingin kirjamessuilla Kallio-lavaa. Kirjamessuilla pääsee tekemään kirjailijahaastatteluja. Kirjamessuproduktio on kuvattu tarkemmin tämän esitteen lopussa olevassa proggisten osiossa.

MED10.produktio: Elokuvaproduktio Älykästä - Klug - Smart!, 2 op

Elokuvaproduktio on kuvattu tarkemmin tämän esitteen lopussa olevassa proggisten osiossa. Ohjeet kuvausryhmän ja kuvaeditoijan hakuprosessiin ilmoitetaan viimeistään 28.2. Jos et ole aiemmin suorittanut MED06-opintojaksoa, valitse se 1. periodiin.

MED10.tanssielokuva + ERY04.tanssielokuva: Tanssielokuva, 4 op

Produktio toteutetaan tanssin ja elokuvan yhteistyönä. Katso tarkemmat tiedot opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta.

MED10.äänitilassa: StoryDrops - äänikerronta kaupunkitilassa, 2 op

Tule luomaan uutta taidemuotoa! Äänikerronta kaupunkitilassa -opintojaksossa toteutamme ryhmissä ääniteokset, jotka koetaan kaupunkitilassa StoryDrops-appin ja mahdollisesti vaihtoehtoisen toteutustavan kautta. Teokset voivat olla dokumentteja, draamaa, tarinoita, musiikkia, jotakin kokeellista... Tule luomaan kerrontaa uudelle tavalle yhdistää audio ja kaupunkitila: Story Drops on kehitteillä oleva someappi, joka mahdollistaa audiotallenteiden liittämisen kaupunkitilaan niin, että ne voidaan kuunnella vain lähimaastossa. Hieman kuin Pokémon GO, mutta äänelle. Opintojakso toteutetaan periodissa 4. Jos haluat opintojakson osaksi äänisuunnittelun opintojasi, voit neuvotella opintosuorituksesta opettajan kanssa.

MED11.yle: Median erikoistumisopinnot: Ylen ja Kallion lukion yhteistyö: ohjelmakonseptin suunnittelu, 2 op

Ohjelmakonseptin suunnittelu -opintojakso toteutetaan yhteistyössä Ylen kanssa. Sisällöistä ja tunteista vastaavat Ylen konseptisuunnittelijat. Mukana on paljon Ylen eri osastojen ja produktioiden edustajien vierailuja. Opintojakson aikana suunnitellaan oma ohjelmakonsepti, joka voi olla esimerkiksi sometili tai dokumentti- tai fiktiosarja. Työskentelyn tavoitteena on tutkia ja koetella omista intohimoista jopa ohjelmakokonaisuuksia. Miten yksityisestä kokemuksesta, intohimosta tai osaamisesta voi kasvattaa yleisen? Miten tarina muuttuu ja kasvaa eri julkaisualustojen välissä? Vastaavien opintojaksojen kautta on syntynyt kalliolaisideoita jatkokehitykseen ja ohjelmatuotantoon asti. Ovet ovat auki: astu sisään, ryhdy töihin, luo kontakteja, avaa lisää ovia.

MED11.analyysi: Median erikoistumisopinnot: Elokuva-analyysi, 2 op

Moduulissa opiskellaan elokuvan ilmaisukeinoja ja elokuvan lukutaitoa: tutustutaan elokuvan lajityyppeihin ja harjoitellaan elokuvan analyysia. Katsotaan ja avataan sekä fiktioelokuvia että dokumenttielokuvia. Hankitaan työkaluja oman elokuvakokemuksen syventämiseen: kukin opiskelija perehtyy valitsemaansa elokuvan osa-alueeseen oman kiinnostuksensa mukaan, ja työt näytteineen esitellään muulle ryhmälle.

MELD05 Median lukiodiplomi, 2 op

Moduulissa on mahdollisuus suorittaa Opetushallituksen valtakunnallinen lukiodiplomi, josta saatava diplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteenä. Diplomityön aiheen ja välineen opiskelija valitsee itse yhdessä ohjaavan opettajan kanssa: työ voi olla esimerkiksi video, radio-ohjelma, someprojekti tai lehtiartikkeli. Työhön liittyy myös kirjallinen osuus, joka koostuu mediaelämäkerrasta ja

työpäiväkirjasta. Mediadiplomi on itsenäinen mediatyö, joka tehdään ohjaavan opettajan valvonnassa ja jonka arvioi ohjaavan opettajan lisäksi koulun ulkopuolinen media-alan ammattilainen. Mediadiplomin suorittaminen edellyttää vähintään 8 op soveltuvia pohjaopintoja. Niistä kannattaa kysyä hyvissä ajoin median opettajalta.

Diplomin ja opintosuoritusmerkinnän vaihtoehtona työn voi hyväksyttää median lopputyönä, jolloin siitä saa lopputyön sisältöihin sopivan median opintojakson suorituksen.

PUHEILMAISU

Valinnaiset opinnot

PUH01 Puheilmaisuksen perusteet, 2 op

Moduulissa tutustutaan oppiaineeseen sekä puheviestinnän että puhetaiteen näkökulmasta. Harjoitellaan esiintymisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen perustaitoja. Tutustutaan myös puhetekniikkaan ja käsitellään esiintymisjännitystä. Tavoitteena on tunnistaa ja hyödyntää oman ilmaisun vahvoja puolia sekä löytää rohkeutta ja iloa viestintään.

PUH02 Julkinen puhuminen, 2 op

Moduulin aikana tutkitaan ja harjoitellaan monipuolisesti esiintymistä ja julkisen puhumisen lajeja. Opetellaan puheen sisällön rakentamista, yleisön kiinnostuksen herättämistä ja ylläpitämistä, puheen elävöittämistä sekä puheella vaikuttamista. Tehdään erilaisia pieniä harjoituspuheita. Tavoitteena on vahvistaa itseluottamusta esiintyä omana itsenä ja vahvistaa uskoa oman sanoman merkityksellisyyteen.

PUH03 Puhetaide, 2 op

Moduulissa tutustutaan puhetaiteen eri lajeihin, erityisesti tarinankerrontaan ja lausuntaan. Tutkitaan ja harjoitellaan tulkinnallisten ratkaisujen tekemistä sekä tunteiden, ajatusten ja merkitysten välittämistä. Tehdään erilaisia puhetaide-esityksiä yksin ja yhdessä. Tavoitteena on löytää omia vahvuuksia tulkitsijana sekä ilmaisijana ja saada esiintymisvarmuutta.

PUH04 Keskinäisviestintä, 2 op

Moduulin tavoitteena on kehittää ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Harjoitellaan keskustelu-, väittely- ja neuvottelutaitoja sekä valmistaudutaan työhaastattelutilanteisiin. Kehitetään taitoja kuunnella ja hyödyntää kuultua sekä taitoa erottaa havainnot ja tulkinnot toisistaan. Tarkastellaan myös tunteiden vaikutusta viestintään sekä keinoja ratkaista konflikteja.

PUH05 Kirjamessut, 2 op

Produktio on kuvattu opintoesitteen lopussa kohdassa KirjaKallio.

PUH06 KirjaKallio kautta vuoden, 2 op

Produktio on kuvattu opintoesitteen lopussa kohdassa KirjaKallio.

PUH07 Puhetaideproduktio, 2 op

Produktio on kuvattu opintoesitteen lopussa kohdassa KirjaKallio. Ennen produktioon osallistumista suositellaan suoritettavaksi PUH01- ja PUH03-moduulit.

PUH06–07 Rotterdam, 2–4 op

Produktio on kuvattu kurssiesitteen lopussa kohdassa Rotterdam. Ennen produktioon osallistumista suositellaan suoritettavaksi PUH01- ja PUH03-moduulit.

PUH08 Puhu viisaasti, 2 op

Moduuli toteutetaan yhteistyössä filosofian oppiaineen kanssa. Syvennyttään keskustelun ja väittelyn saloihin. Harjoitellaan olennaisia keskustelutaitoja: argumentointia ja oman näkemyksen ilmaisemista selkeästi, keskustelukumppanin esittämien perustelujen arviointia, kuuntelemista sekä tilan antamista ja ottamista. Tavoitteena on vahvistaa omia taitoja selkeänä, vakuuttavana ja eettisenä viestijänä.

PUH09 Puheilmaisuksen lopputyö, 2 op

Moduulissa opiskelija syventää puheilmaisuksen osaamistaan valitsemallaan osa-alueella. Lopputyöhön saa yksilöllistä ohjausta ohjaavalta opettajalta. Lopputyön voi toteuttaa yksin, parityönä tai ryhmänä. Opinnot koostuvat työprosessista sekä tuotoksesta, joka voi olla mm. taiteellinen tai viihteellinen esitys, julkinen puhe, keskustelu, väittely, kuunnelma, mediatyö tai tutkielma. Lopputyö voi myös olla osa useamman aineen lopputyö- tai diplomikokonaisuutta.

Valinnaiset opinnot

TAN01 Improvisaatio, 2 op

Moduulin aikana tutustutaan tanssin peruselementteihin (tila, aika, muoto, energia ja dynamiikka) Moduulin keskeisenä sisältönä on tanssin peruselementtien kokemuksellinen harjoittelu. Improvisaatio pyrkii tukemaan opiskelijan kehonkuvan ja oman kehon kielen löytämisessä osana tanssia. Moduulin aikana käydään läpi somatiikkaa osana tanssin opiskelua, ja sitä kautta otetaan huomioon kehon rakenteen ja liikkumisen periaatteet omassa tanssi-ilmaisussa. Huom! Moduulin saa mielellään valita jo ensimmäisellä vuosikurssilla.

TAN02 Akrobatia, 2 op

Moduulin aikana harjoitetaan akrobatian perustaitoja. Fyysis-motoristen harjoitusten avulla kehitetään koordinaatiota, tasapainoa ja rytmitajua. Ryhmässä käydään läpi kuperkeikat, käsilläseisonta, kärrynpyörä, puolivoltti ja erilaisia pyramidiharjoituksia. Parityöskentelyssä käydään läpi turvalliset tukiotteet. Ketteryyttä ja rentoutta sekä painon jakautumista kehon eri osille harjoitellaan muun muassa syliin hypyillä ja kantamisilla. Tavoitteena on oppia luottamaan paritoverin apuun vaikeitakin liikesarjoja suoritettaessa.

TAN03 Nykytanssi, 2 op

Moduulissa käydään läpi nykytanssin tekniikan perusteita, nykytanssin keskeiset suuntaukset ja harjoituskäytännöt. Painopiste on liikkeen kokemisessa ja kehon painon tuntemisessa sekä liikkeen ja musiikin vuorovaikutuksessa. Moduulissa pyritään löytämään kehon taloudellinen painonsiirto liikkuen eri tasoissa ja harjoitellaan erilaisia tanssisarjoja, improvisoidaan sekä tehdään erilaisten liikeaihoiden ja -ideoiden kautta myös opiskelijoiden omia liikesarjoja. Liikkeen virtaavuus sekä erilaiset liikkumiset tilassa ovat moduulin keskeisiä sisältöjä. Moduulin aikana tutustutaan myös nykytanssin harrastusmahdollisuuksiin Helsingissä.

TAN04 Jazztanssi tai vaihtoehtoisesti muita tanssin tekniikoita, 2 op

Moduulissa käydään läpi jazztanssin tekniikkaa sekä kehitetään liikemuistia ja rytmitajua. Oman kehon mahdollisuuksien löytäminen, kyky luoda omia liikkeellisiä jazztanssin kombinaatioita ja persoonallisen tanssityylin etsiminen ovat moduulin keskeisiä sisältöjä. Kokeilemme erilaisia liikelaatuja ja haemme tanssin ja musiikin välistä yhteyttä. Moduulissa keskitytään myös mielikuvien hyödyntämiseen ja omien mielikuvien luomiseen tavoitellun illuusion aikaansaamiseksi. Erilaisten harjoitteiden myötä

pyrkimyksenä on tanssitietouden laajentaminen, esiintymistaidon kartuttaminen ja jazztanssin tai jonkin muun tekniikan ymmärtäminen osana tanssitaidetta.

TAN05–07 Tanssiproduktio, 6 op

Produktioon kuuluu kolme tanssimoduulia: TAN05, TAN06 ja TAN07.

TAN05 Koreografia, 2 op

Moduulissa käydään läpi tanssiteoksen valmistamisessa vaadittavia koreografisia taitoja ja tietoja sekä taiteiden työtapoja. Harjoittelemme esiintymisvalmiutta ja keskitymme persoonalliseen ilmaisutapaan jo opitun tekniikan avulla. Opiskelija tottuu itsenäiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn niin harjoittelun aikana kuin esiintymistilanteissa. Moduulissa syvennyttään koreografian tekemiseen, koreografisen prosessin ymmärtämiseen sekä koreografiaan vaadittavien tanssin peruselementtien käyttöön osana omaa liikeilmaisua.

TAN06 Produktio, 2 op

Työskentelytapa riippuu produktion temasta ja sen asettamista tavoitteista. Tavoitteena on produktion aikana tapahtuva esiintymisvarmuuden, rytmitajun ja tanssillisuuden kehittyminen. Produktiot ovat koko koulun yhteishenkeä voimistavia ja lujittavia tapahtumia, joissa opiskelija oppii arvostamaan omaa ja muiden työtä. Opiskelijat luovat moduulissa uusia ilmiöitä ja osaavat toimia itsenäisesti, oma-aloitteisesti ja aloitteentekijöinä. Moduuli vahvistaa opiskelijan valppautta ja kykyä toimia epävarmuudenkin keskellä. Tanssitekniikka ja esiintymistaidot kehittyvät produktiossa vaadittavaan suuntaan.

TAN07 Produktion harjoittelu ja esittäminen, 2 op

Perehdytään tanssiteoksen harjoitteluun. Moduuli kattaa sekä produktion harjoitukset että läpimenot ja esitykset. Työryhmässä jaetaan sekä tiedottamiseen että esteettiseen ilmeeseen vaadittavat tehtävät, joita toteutetaan yhdessä. Moduuliin liittyy myös esityksen purku ja reflektointi. Produktioon sisältyy pitkäjänteinen harjoittelu, esiintyminen, yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja tanssillisuuden kehittyminen. Moduulissa opiskelijat toimivat itsenäisesti, oma-aloitteisesti ja aloitteentekijöinä.

TALD07 Tanssin lukiodiplomi, 2 op

Opiskelija valmistaa joko yksin tai ryhmässä tanssitaiteen opinnäytteen. Lukiodiplomin suorittamisen kriteerinä on, että opiskelija on suorittanut vähintään kuusi tanssin opintopistettä pohjaopintoina. Katso opetushallituksen sivuilta valtakunnalliset tanssin lukiodiplomin ohjeet: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tanssin-lukiodiplomi>. Diplomin suorittaminen alkaa jo ensimmäisessä periodissa, ja taapamiset sijoittuvat koko lukuvuodelle.

Tanssin produktiot ja yhteistyöprojektit lukuvuonna 2024-2025:

1. periodi

TAN05 ja TAN06 Rotterdam, tanssin ja puheilmaisuuden kansainvälinen yhteistyöproduktio, 2–4 op

Perehdymme omassa pienryhmässä valittuun tanssityyliin ja -tekniikkaan. Produktion aikana tehdään erilaisia yksilö- ja ryhmäharjoituksia koreografian tuottamiseksi ja opiskelijat saavat vaikuttaa teoksen musiikkiin, sisältöön ja puvustukseen osana koreografista kokonaisuutta.

Produktio toteutetaan tanssin ja puheilmaisuuden yhteistyönä. Rotterdam -produktioon kuuluu matka Rotterdamiin, Theatre de Havo/wvo -taidekouluun. Matkasta saattaa aiheutua kuluja itse maksettavaksi. Matkan aikana majoitumme perheissä, joten olethan valmis myös majoittamaan yhden hollantilaisen opiskelijan, kun he saapuvat vastavierailulle Kallion lukioon. Produktion osallistuminen edellyttää vähintään PUH01- sekä TAN01-moduulien suorittamista.

Kansainvälisiin projekteihin voi hakea 28.2.–8.3.2024. Tarkemmat hakuohjeet julkaistaan viimeistään proggisinfon yhteydessä.

2. ja 3. periodi

TAN05 ja ERY04 Tanssielokuvat, 2–4 op

Projekti toteutetaan tanssin ja elokuvan yhteistyönä. Tanssi tuo katsojan läsnäolevaksi tähän hetkeen, ja filmi vapauttaa koreografian ajasta ja tilasta: kohtaaminen voi alkaa yhdestä paikasta ja jatkua luontevasti toisessa paikassa. Elokuva voi tehdä sinusta supertanssijan: esimerkiksi hyppy voi olla tavallista pidempi tai korkeampi tai piruetti pyöriä minutteja. Tanssielokuvaa tehtäessä on unohdettava teatteri-tila: kun aika muuttuu, myös katsojan fokus ja ympäristön merkitys muuttuvat. Harjoitteleminen sekä studiossa tapahtuvaa tanssia että sen kuvaamista. Tämän projektin jälkeen sinulla on muistona laadukas tanssielokuva omasta tanssistasi. Elokuvia esitetään koulun tapahtumissa.

Valitse pääasiallinen toimenkuvasi, joko tanssijana TAN05 ja ERY04.tanssielokuva tai elokuvantekijänä MED10 ja ERY04.tanssielokuva. Osa opinnoista tapahtuu yhteistyössä tanssin ja median opintojen kesken. Huomaathan, että projekti tapahtuu kahden periodin aikana. Periodissa 2 opetus tapahtuu rivillä 3, periodissa 3 kuvaukset toteutetaan rivien ulkopuolella.

TAN05–07 Tarinat ja tunteet tanssiksi, 6 op

Mikä sinua liikuttaa? Miksi tanssit? Tanssi on ihmisen luonnollisin tapa ilmaista itseään. Liikumme kaikkialla, kaiken aikaa. Tanssi elää meissä kaikissa. Tästä huolimatta moni kokee tanssin vaikeasti lähestyttäväksi taiteeksi. Kysymys kuuluukin: Miksi me tanssimme? Tanssimmeko kertoaksemme tarinoita vai kenties muuttaaksemme maailmaa? Kehomme kantavat menneisyytemme jälkiä. Kokemuksemme jäävät kehomuistiin tiukemmin kuin aivojen säilömuistiin. Näistä kokemuksista syntyy tarinoita, ja tarinat tekevät meistä ihmisiä.

Perehdymme omassa pienryhmässä valittuun tanssityyliin ja -tekniikkaan. Teos voi pohjata hiphoppiin, nykytanssiin, showtanssiin tai vaikkapa balettiin. Produktion aikana tehdään erilaisia yksilö- ja ryhmäharjoituksia koreografian tuottamiseksi, ja opiskelijat saavat vaikuttaa teoksen musiikkiin, sisältöön ja puvustukseen osana koreografista kokonaisuutta.

Produktion rytmitys: TAN05–06 toisessa periodissa, TAN07 kolmannessa periodissa (tunnit jatkuvat jouluu asti, esiintyminen joulujuhlissa ja tapahtumapäivässä).

4. periodi

LD07.tanssi Tanssin lukiodiplomi, 2 op

Tanssin lukiodiplomien tekeminen alkaa jo syksyn alussa. Ensimmäisestä tapaamisajasta ilmoitetaan Wilman kautta moduuliin ilmoittautuneille. Katso opetushallituksen sivuilta yleiset suoritusohjeet tanssin lukiodiplomin tekemiseen: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tanssin-lukiodiplomi>.

Valittava opintojakso: LD07.tanssi, joko periodissa 2 tai 4. Ennen mukaan tuloa opiskelijalla täytyy olla suoritettuna vähintään 6 op tanssin pohjaopintoja.

4. ja 5. periodi

TAN05 ja TAN06 Tanssiteatteri, tanssin ja teatterin yhteistyö (tanssi 4 op, teatteri 6 op, yht. 10 op)

Produktio toteutetaan tanssin ja teatterin yhteistyönä (TEA03–TEA05).

Tässä produktiossa tanssi ja teatteri kohtaavat, kulkevat rinnakkain, lomittain ja ovat välillä yhtä. Produktiossa tutkaillaan tanssin ja teatterin yhtymäkohtia - missä pisteessä tanssi muuttuu teatteriksi tai teatteri tanssiksi. Voidaanko olla molempia yhtä aikaa?

Teosta työstetään sekä valmiin materiaalin että työryhmän omien ideoiden pohjalta. Työmenetelminä käytämme erilaisia yksilö-, pari- ja ryhmäharjoituksia sekä opiskelija- että opettajalähtöisen tekemisen kautta. Työstämme teoksen maailmaa yhdessä työryhmän kanssa tanssin ja teatterin eri elementtien ja työmenetelmien avulla.

Produktioon osallistumisen edellytyksenä on, että olet suorittanut moduulit TAN01 sekä TEA01 ja TEA02 mutta et vielä ole suorittanut produktio-opintoja TEA03–05 ja TAN05–07. Produktio ajoittuu opintojen osalta 4. ja 5. periodeihin, jolloin 4. periodissa riveille tulee kaksi ja 5. periodissa kolme moduulia. Valitse periodissa 4 moduulit TEA03 ja TAN05 ja periodissa 5 TEA04, TEA05 sekä TAN06 (tanssiteatteri).

Valinnaiset opinnot

TEA01 Improvisaatio – Omalta pohjalta, 2 op

Moduulissa harjoitellaan teatterillisen ilmaisun perusteita, kuten vuorovaikutusta, keskittymistä ja kontaktissa toimimista. Pääosassa ovat teatteritaiteellinen työskentely, mielikuvat ja näyttämöllisissä tilanteissa toimiminen. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

TEA02 Roolityöskentely – Klassikkodraamoista nykypäivään, 2 op

Harjoitellaan klassikkodraamojen avulla näyttämöllistä ajattelua, näytelmän tulkintaa, fyysistä ilmaisua sekä kontaktissa toimimista. Työskentelyn lähtökohtana ovat oman ja muiden työskentelyn analysointi sekä esiintymisen harjoittelu. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

Moduulit TEA03, TEA04 ja TEA05 (yht. 6 op) muodostavat yhtenäisen produktiokokonaisuuden, ja ne valitaan yhdessä.

TEA03 Teatteriesityksen suunnittelu - Teos hahmottuu, 2 op

Teatteriproduktion suunnittelu, dramaturginen työskentely, harjoittelemisen käynnistäminen ja taiteellisen työryhmän muodostaminen. Esitystuotannollisten tehtävien toteuttaminen. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA04 Teatteriesityksen harjoittelu - Teos saa muodon, 2 op

Esityksen harjoittelu, kokonaisvaltainen roolityöskentely ja monipuolinen ilmaisullisten keinojen kehittäminen. Moduulissa työskennellään näyttelemisen, ohjaamisen, valosuunnittelun, äänisuunnittelun, lavastamisen, maskeerauksen, puvustamisen ja tuottamisen parissa ja harjoitellaan teatteriesityksen rakentamista taiteellisen työryhmän jäsenenä. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA05 Teatteriproduktio – Teos kohtaa yleisön, 2 op

Roolityöskentely. Teatteriproduktion esityskerrat, yhteistyö muiden taiteiden ja oppiaineiden kanssa, yleisön kohtaamisen tutkiminen ja esityksen ja työryhmän ja oman toiminnan reflektointi ja arviointi. Projektin loppuun saattaminen. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

Valmiiksi suunnitellut TEA-proggikset lukuvuonna 2024–2025 (näiden lisäksi tehdään kolme muuta teatteriproduktiota, joiden sisällöstä sovitaan myöhemmin):

TEA03–05.elokuva + TEA11 + SAA09/SAB309. Elokuvanäyttelemisen ja saksan kielen opintojakso Vor der Kamera: Älykästä - Klug - Smart! (yht. 10 op).

Projektissa valmistetaan lyhytelokuva sekä tehdään vihreän matkustamisen keinoin (laiva + juna) opintomatka Berliiniin. Katso projektin sisältö, toteutus ja mukaan hakeminen tarkemmin opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta. Projekti painottuu periodeihin 1 ja 2.

TEA03–05 Macbeth, 6 op

Valmistamme William Shakespearen näytelmän Macbeth (“Skottilaisnäytelmä”) kahden opetusryhmän ja kahden teatteriopettajan kanssa. Teoksessa tutkitaan tasapainoilua pimeyden ja hyvyyden voimien välillä. *“Macbeth ei ole myöskään moraaliton tai moraalin kieltävä ihminen, hän on koko ajan tietoinen tekojensa moraalisesta sisällöstä. Ja kuitenkin hän ryhtyy niihin.”* (Ralf Långbacka) Projekti sijoittuu periodeihin 3 ja 4.

TEA03–05 + TAN05–07 Tanssiteatteri, 10 op (TEA 6 op + TAN 4 op)

Produktio toteutetaan teatterin ja tanssin yhteistyönä, ja se ajoittuu periodeihin 4 (kaksi moduulia) ja 5 (kolme moduulia). Katso sisältö tarkemmin opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta.

TEA06 Teatterin valta ja vallattomuus – Teatterihistoria, 2 op

Moduulissa tutustutaan länsimaisen teatterin kehityksen keskeisimpiin aikakausiin näytelmäkirjailijoihin ja näytelmiseen. Tarkastellaan varhaisempien teatteritraditioiden hyödyntämistä nykyisessä teatterin tekemisessä. Työskentely ja keskustelut tukevat opiskelijan teatterikäsityksen muodostamista ja omien näkemysten ilmaisemista. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA07 Näyttelijä valmistautuu - Treenaamisen taito, 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija monipuolistaa ilmaisuaan ja harjaantuu fyysisessä harjoittelussa. Moduulissa tehdään itsenäistä taiteellista työskentelyä sekä tutustutaan näyttelijän eri harjoitusmetodeihin. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA08 Ohjaaja valmistautuu - Traditioista omaan suunnitelmaan, 2 op

Opiskelija kehittää omaa ohjaajuuttaan tutustumalla teatteriproduktion eri osa-alueisiin sekä oppii kehittämään esitysidean ja siitä ohjaussuunnitelman. Moduulissa tutkitaan valon, äänen, tekstin ja tilan merkitystä ohjaajan taiteeseen. Ohjaamisen teoriaan tutustutaan kirjallisuuden ja keskustelujen avulla. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA09 Ohjaajantaide - Ideasta toiminnallinen muoto, 2 op

Moduulissa syvennyttään käytännön kokemuksen kautta ohjaajantyöhön ja tarkastellaan toiminnallisesti ohjaajan ja näyttelijän vuorovaikutusta. Moduulissa valmistetaan esityksiä pienryhmissä ja harjoitellaan ohjaussuunnitelman laatimista ja toteuttamista. Moduuli arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

Moduuli toteutetaan periodissa 5 yhteistyössä TEA10-moduulin kanssa. Katso tarkempi kuvaus alta.

TEA10 Näyttelijäntaide - Ideasta toiminnallinen muoto, 2 op

Moduulissa syvennyttään näyttelijän työhön kokemuksen kautta ja opitaan toimimaan taiteellisen työryhmän jäsenenä. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

Moduuli toteutetaan yhteistyössä moduulin TEA09 ohjaajaopiskelijoiden ohjaamissa projekteissa periodissa 5. Katso tarkempi kuvaus alta.

TEA09 ja TEA10 Teatterin lyhytprojekti

Moduulit TEA09 (ohjaajat) ja TEA10 (näyttelijät) toteuttavat projektin yhteistyössä siten, että molempien moduulien opiskelijoista muodostetaan useampi yhteinen pienryhmä. Näissä työryhmissä ohjaajaopiskelijat ohjaavat teatteritaiteelliset esitykset, joissa näyttelijäopiskelijat näyttelevät. Projektin päätteeksi pidetään demofestari.

Ohjaamisen moduuliin osallistuminen edellyttää moduulien TEA01, TEA02 ja TEA08 ja/tai moduulien TEA03–TEA05 käymistä.

Näyttelemisen opiskelijoille suositellaan moduulien TEA01 ja TEA02 aiempaa suorittamista. TEA09 arvioidaan arvosanalla 4–10. TEA10 arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

TEA11 Kameranäyttelemisen, 2 op

Moduulissa, johon pyritään erillisellä hakemuksella, harjoitellaan kameranäyttelemistä, tutustutaan elokuvataiteeseen, perehdytään elokuvanäyttelijän ja ohjaajan väliseen vuorovaikutukseen, osallistutaan kuvausprosessiin työryhmän eri tehtävissä ja opitaan soveltamaan aiempaa osaamista elokuvalliseen ilmaisuun. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY. Valitse myös moduulit TEA03–TEA05. Elokuva eli elokuvanäyttelemisen projektikonaisuus Vor der Kamera. Katso tarkempi kuvaus opintoesitteen lopussa olevasta proggisten osiosta.

LD08.teatteri Teatterin lukiodiplomi, 2 op

Opiskelija valmistaa ryhmässä tai yksin teatteritaiteellisen opinnäytteen. Jotta opiskelija voi osallistua diplomiohjelmajakssoon, vähintään kolme (mutta on suositeltavaa, että 5–6) teatterin moduulia tulee olla suoritettu pohjaopintoina. Raati katsoo esityksen, käy opiskelijan kanssa keskustelun ja lukee opiskelijan itsereflektion sekä arvioi opiskelijan draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja. Diplomi arvioidaan asteikolla 4–10.

VALOSUUNNITTELU

Valinnaiset opinnot

VAL01 Valotekniikan perusteet, 2 op

Moduulissa tutustutaan siihen, mitä valosuunnittelu on teatterissa. Opitaan uusia taitoja käytännön harjoitusten ja demonstraatioiden avulla. Tutkitaan, mitä valo on ja miten se käyttäytyy, harjoitellaan teatterin valokaluston käyttöä sekä opetellaan, miten valojärjestelmä toimii. Opetellaan valosuunnitteluun liittyvää sanastoa, valonheitinten ripustamista ja tietenkin sitä, kuinka valopöytä toimii. Moduulissa perehdytään myös värien ihmeelliseen maailmaan sekä valon muihin ominaisuuksiin. Moduulin tavoitteena on, että opiskelija oppii katsomaan valoa uudesta näkökulmasta, ymmärtää kuinka valojärjestelmä toimii ja osaa ajaa taide-esityksen valot.

VAL02 Valosuunnittelun perusteet, 2 op

Moduulin suorittaminen edellyttää VAL01-moduulin suorittamista.

Moduulissa kerrataan ja syvennetään aiemmin opittuja taitoja. Opitaan katsomaan ja analysoimaan esityksiä valosuunnittelun näkökulmasta, perehdytään valodramaturgiaan ja laajennetaan osaamista teatterin lisäksi muihin esittäviin taiteisiin. Jokainen opiskelija suunnittelee ja toteuttaa itsenäisen projektin liittyen esim. teatteri-, tanssi-, puhe- tai musiikkiesitykseen ja oppii toimimaan osana taiteellista työryhmää. Moduulissa tehdään vierailu teatteriin tai muuhun valosuunnittelijan työskentelyn kannalta kiinnostavaan paikkaan.

VAL03 Tapahtumien valotekniikka, 2 op

Moduulin suorittaminen edellyttää VAL01-moduulin suorittamista.

Moduulissa suunnitellaan ja toteutetaan valot koulun taideproduktioihin, juhliin ja tapahtumiin itsenäisesti ja opettajan ohjauksessa. Suuri osa moduulista on itsenäistä työskentelyä osana taiteellista työryhmää. Tavoitteena on, että opiskelija saa käytännön kokemuksen työskentelystä valoteknikkona tapahtumatekniikan parissa. Opiskelija näkee tapahtumatekniikan suunnitteluprosessin kokonaisuudessaan ja saa käsityksen asioista, joita valoteknikon on otettava huomioon. Opiskelija syventää valoteknisiä ja valosuunnittelullisia taitojaan ja kehittää taiteellisen yhteistyön ja itsenäisen työskentelyn taitojaan.

Koulun ulkopuolella tapahtuvissa produktioissa otetaan haltuun esityspaikoilla jo olemassa oleva valokalusto tai suunnitellaan ja rakennetaan koko tekniikka itse hyödyntäen koulun omaa sekä vuokrattavaa kalustoa. Unohtamatta tietenkään työturvallisuutta!

Moduuli alkaa yhteisellä kokoontumisella syksyllä, minkä jälkeen opiskelijat jakautuvat kiinnostuksen ja tarpeen mukaan taideproduktioiden valoihin. Moduuli on mahdollista suorittaa esimerkiksi joulujuhlan tai vanhojen tanssien valoissa. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä valosuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä valosuunnittelun opettajaan.

VAL04 Valon digitaalinen luonnostelu, 2 op

Moduulin suorittaminen edellyttää VAL01-moduulin suorittamista.

Oletko aina halunnut tietää, miten 3D-piirros syntyy? Tässä moduulissa syvennyttään opiskelemaan valosuunnittelijan ennakkosuunnitteluun ja -ohjelmointiin liittyviä taitoja. Tutustutaan valokarttojen ja pienoismallien digitaaliseen mallintamiseen ja harjoitellaan valon mallintamista digitaalisessa ympäristössä. Opiskelijoilta edellytetään kykyä työskennellä myös itsenäisesti.

VAL05 Valosuunnittelijan taiteellinen työskentely, 2 op

Moduulin suorittaminen edellyttää VAL01-moduulin suorittamista.

Moduulin tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia itsenäiseen valosuunnittelu- ja valotekniseen työhön erilaisissa taideproduktioissa. Opiskelija hakeutuu tarvittaessa opettajan avustuksella taideproduktioon, asettaa itselleen taiteellisia tavoitteita ja toteuttaa tavoitteitaan osana taiteellista työryhmää. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä valosuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä valosuunnittelun opettajaan.

ÄÄNISUUNNITTELU

Valinnaiset opinnot

ÄÄN01 Äänitekniikka, liveäänentoisto ja äänisuunnittelu, 2 op

Huom! Moduulin saa mieluusti ottaa jo ensimmäisellä vuosikurssilla.

Moduulissa tutustutaan äänitekniikan ja liveäänentoiston perusteisiin sekä live-esityksen äänisuunnitteluun. Tehdään runsaasti käytännön harjoituksia ja leikitään äänellä. Tavoitteena on, että moduulin jälkeen opiskelija osaa kasata ja kytkeä itsenäisesti äänentoistojärjestelmän, miksata puhe- ja musiikkiesityksen, toteuttaa yksinkertaisen äänisuunnittelun live-esitykseen (esim. teatteri, tanssi) tai installaatioon, tehdä itsenäisiä taiteellisia ratkaisuja, työskennellä rakentavasti ja vastuullisesti taiteellisen työyhteisön jäsenenä ja toimia itsenäisesti yllättävissäkin tilanteissa.

ÄÄN02 Äänisuunnittelu ja studiotyö, 2 op

ÄÄN01:n suorittamista suositellaan ennen tätä moduulia.

Moduulissa opiskelija saa yleiskuvan äänisuunnittelusta taiteenlajina sekä perustaidot äänisuunnittelun ja musiikkituotannon työvaiheisiin. Moduulin aluksi opiskellaan yhteisesti äänisuunnittelun sekä tietokonepohjaisen äänittämisen, editoinnin ja miksauksen perusteet. Tämän jälkeen kukin opiskelija erikoistuu johonkin äänisuunnittelun lajiin, esim. musiikkiin, elokuvaääneen, teatteriääneen, radioon tai kuunnelmaan, ja tekee oman harjoitustyön.

Harjoitustyössä suositellaan yhteistyötä esim. median, kuvataiteen, musiikin, teatterin, tanssin tai puheilmaisun opintojaksojen kanssa. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä lopputyönään äänisuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideprojektiin, pyydetään ottamaan yhteyttä äänisuunnittelun opettajaan.

ÄÄN03 Äänten keikkatekniikka, 2 op

Moduulin suorittaminen edellyttää moduulin ÄÄN01 suorittamista.

Moduulissa toteutetaan äänitekniikkaa, äänittämistä ja/tai äänisuunnittelua koulun taideproggiksiin, elokuvaan, juhliin ja tapahtumiin itsenäisesti ja opettajan ohjauksessa. Suuri osa moduulista on itsenäistä työskentelyä osana taiteellista työryhmää. Tavoitteena on, että opiskelija saa käytännön kokemuksen työskentelystä tapahtumatekniikan tai elokuvatuotannon parissa. Opiskelija näkee produktion suunnitteluprosessin kokonaisuudessaan ja saa käsityksen asioista, joita äänissä on otettava huomioon. Opiskelija syventää äänitekniisiä ja äänisuunnittelullisia taitojaan ja kehittää taiteellisen yhteistyön ja itsenäisen työskentelyn taitojaan. Moduuli alkaa tapaamisella syksyllä, minkä jälkeen opiskelijat jakautuvat kiinnostuksen ja tarpeen mukaan taideproduktioiden ääniin. Moduuli on mahdollista yhdistää ÄÄN02-, ME04-, ME06- tai ÄÄN04 -moduuleihin, missä tapauksessa kannattaa kysyä lisätietoja äänisuunnittelun opettajalta. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä äänisuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä äänisuunnittelun opettajaan.

ÄÄN04 Muusikkona taideproduktiossa, 2 op

Moduulin suorittaminen edellyttää MU01-moduulin suorittamista.

Moduuli on tarkoitettu opiskelijalle, joka haluaa säveltää tai sovittaa taideproduktioihin tai toimia niissä muusikkona. Tulevana vuonna äänisuunnittelua ja musiikkia on mahdollista tehdä mm. tanssi-Produktioihin, teatteriproduktioihin ja Vor der Kamera -elokuvaan. Produktioon säveltäminen ja soveltaminen sekä produktiossa musisointi on suurelta osin itsenäistä työskentelyä, jota musiikinopettaja ohjaa tarvittaessa. Säveltämistä, soveltamista ja musisointia tehdään tietyssä, ennalta sovitussa produktiossa yhteistyössä produktion ohjaavan opettajan kanssa. Opiskelija voi myös toteuttaa itsenäisesti monitaiteisen produktion, jossa hän esim. tekee fiktioelokuvan moduulissa MED06, säveltää siihen musiikkia moduulissa ÄÄN04 ja äänittää musiikin moduulissa ÄÄN02. Jos opiskelijalla ei ole produktiota mielessään mutta säveltäminen, soveltaminen tai musisointi kiinnostaa, kannattaa ottaa yhteyttä musiikinopettajiin, jolloin opettajat pyrkivät järjestämään tilaisuuksia yhteistyöhön.

Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä tämän moduulin puitteissa musiikkia tiettyyn taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteys äänisuunnittelun opettajaan.

ÄÄN05 Äänen jatkokurssi, 2 op

Moduulin suorittaminen edellyttää moduulien ÄÄN01 ja ÄÄN03 suorittamista.

Valitse tämä moduuli, jos olet jo tehnyt ÄÄN01:n ja ÄÄN03:n ja haluat jatkaa äänten tekemistä itsenäisesti Kallion produktiossa. Moduulin tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia käytännön äänisuunnittelu- ja äänitekniiseen työhön erilaisissa taideproduktioissa. Opiskelija asettaa opettajan ohjauksessa itselleen taiteellisia tavoitteita ja toteuttaa tavoitteitaan osana taiteellista työryhmää. Suurin osa työskentelystä on itsenäistä työskentelyä.

Moduuli on mahdollista yhdistää ÄÄN02-, MED04-, MED06- tai ÄÄN04 -moduuleihin, missä tapauksessa kannattaa kysyä lisätietoja äänisuunnittelun opettajalta. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä äänisuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä äänisuunnittelun opettajaan.

MED10.äänitilassa: StoryDrops - äänikerronta kaupunkitilassa, 2 op

Katso StoryDrops - äänikerronta kaupunkitilassa -opintojakson tiedot Median opintojaksojen kuvauksista. Jos haluat opintojakson osaksi äänisuunnittelun opintojasi, voit neuvotella opintosuorituksesta opettajan kanssa.

MONIAINEISET PROGGIKSET JA YHTEISTYÖPROJEKTIT

Projektiopintojakso FY09.ilmasto & KE07.ilmasto Ympäristötutkimus: Ilmastonmuutoksen kemian ja fysiikkaa (2 op)

Haluatko ymmärtää ilmastonmuutosta ilmiönä paremmin? Kurkistaa yliopistomaailmaan? Parantaa mahdollisuksiasi osallistua ympäristöön ja ihmiseen liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun? Fysiikan ja kemian yhteisessä opintojaksossa tutkitaan ilmakehää ja sen kemiallis-fysikaalisia tapahtumia erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvistä näkökulmista. Projektissa tehdään olosuhteiden niin salliessa yön yli retki Helsingin yliopiston Hyttiälän metsäasemalle sekä muuta yhteistyötä eri asiantuntijatahojen kanssa. Oppimateriaalina käytetään soveltuvin osin myös Helsingin Yliopiston tuottamaa Lukiolaisen ILMASTO.NYT -verkkokurssin materiaalia. Lisätietoja saa kemian ja fysiikan opettajilta Liisalta ja Ristolta.

Opintojakso toteutetaan fysiikan ja kemian yhteisopetuksena, ja siitä saa joko fysiikkaan tai kemiaan 2 opintopisteen suoritusmerkinnän S/HYLÄTTY. Arvioinnin kriteereinä ovat aktiivinen osallistuminen ja opiskeluun liittyvien tehtävien suorittaminen. Opintojaksoa ei voi opiskella itsenäisesti. **Valitse joko FY09.ilmasto tai KE07.ilmasto.**

FY11 Tähtitiede & KU06 tähtivalokuvauskurssi (2 op)

Miten saadaan kuva tähtitaivaan kohteista, joita paljaalla silmällä ei näe tai joiden muotoa ei erota? Tule ikuistamaan itsellesi kuva Kuusta, Saturnuksesta, Linnunradasta tai jopa Andromedan galaksista. Voit myös rakentaa oman näkemyksesi öisestä taivaasta.

Opintojaksolla tutustutaan tähtivalokuvaukseen, ja samalla tutuksi tulevat tähtitaivaan kohteet, kaukoputket sekä valokuvauksen ja kuvankäsittelyn perusteet. Kuvaamiseen käytetään järjestelmäkameroita, digipokkareita ja kaukoputkia. Opintojaksolla kokeillaan myös perinteisiä valokuvauksen menetelmiä, joiden avulla havainnollistetaan kameran toimintaperiaatteita ja kehitetään omaäänistä valokuvailmaisua. Kuvauspaikat ovat pääsääntöisesti kaupungissa, mutta saatetaan käydä kauempanakin, esim. Nuuksiossa.

Opintojakso on jaettu periodeihin 2 ja 3. Opintojakso toteutetaan fysiikan ja kuvataiteen yhteisopetuksena, ja siitä saa joko fysiikkaan tai kuvataiteeseen 2 opintopisteen suoritusmerkinnän S/HYLÄTTY.

Tekstistä tilaksi – Irti paperista

LAV03 ja KIL10 (2 op)

Tällä kirjallisen ilmaisun ja lavastuksen yhteisellä opintojaksolla tarkastellaan tekstiä tilallisena elementtinä ja tilaan kirjoittamisen ulottuvuuksia. Tekstin käyttöä visuaalisena materiaalina kokeillaan

projisoinnein, valolla ja varjolla sekä virtuaalisessa tilassa. Luomme tilallisia teksti-installaatioita, joissa pääsemme konkreettisesti teksteihin sisälle.

Valitse joko LAV03 tai KIL10. Valinnasta riippumatta pääset tekemään sekä tekstejä että installaatioita.

MED10.tanssielokuva/TAN05.tanssielokuva + ERY04.tanssielokuva: Tanssielokuva, 4 op

Projekti toteutetaan tanssin ja elokuvan yhteistyönä. Kummassakin oppiaineessa on oma opetusryhmänsä. Tanssi tuo katsojan läsnäolevaksi tähän hetkeen, ja elokuva vapauttaa koreografian ajasta ja tilasta: kohtaaminen voi alkaa yhdestä paikasta ja jatkua luontevasti toisessa paikassa. Miten tanssiin vaikuttavat elokuvan keinot, kuten kuvakulmat, leikkaus ja tanssin tuominen eri ympäristöihin? Elokuva voi tehdä sinusta supertanssijan: esimerkiksi hyppy voi olla tavallista pidempi tai korkeampi. Tanssielokuvaa tehtäessä on unohdettava teatteritila: kun aika muuttuu, myös katsojan fokus ja ympäristön merkitys muuttuvat. Harjoitteleminen sekä studiossa että valituissa lokaatioissa tapahtuvaa tanssia ja sen kuvaamista ja toteutamme laadukkaat tanssielokuvat. Valitse pääasiallinen toimenkuvasi, joko tanssijana (TAN05 ja ERY04.tanssielokuva) tai elokuvatekijänä (MED10 ja ERY04.tanssielokuva). Osa opinnoista tapahtuu yhteistyössä tanssin ja median opintojen kesken. Huomaathan, että projekti tapahtuu kahden periodin aikana. Periodissa 2. opetus tapahtuu rivillä 3, periodissa 3 kuvaukset toteutetaan rivien ulkopuolella.

TEA03–05.elokuva + TEA11 + SAA09/SAB309.elokuva TAI ERA01.elokuva + SAA09/SAB309.elokuva. Elokuvanäyttelemisen ja saksan kielen projekti Vor der Kamera. Älykäästä - Klug - Smart! (näyttelijät yht. 10 op, tuotanto- ja kuvausryhmä yht. 4 op)

Projektikonaisuudessa valmistetaan lyhytelokuva; tehdään vihreän matkustamisen keinoin (laiva + juna) opintomatka Berliiniin; tehdään kansainvälistä ja oppiaine- sekä oppilaitosrajat ylittävää yhteistyötä; tutustutaan jatko-opintomahdollisuuksiin Suomessa ja Saksassa; tehdään työelämäyhteistyötä luontevasti osana projektia; isännöidään berliiniläisten opiskelijoiden vierailu Helsingissä toukuussa.

Projektiin voidaan ottaa mukaan 10 teatterin ja saksan kielen ja kulttuurin opiskelijaa sekä 6 kuvausryhmän ja tuotannon opiskelijajäsentä (ERA01), jotka hekin suorittavat myös saksan kielen moduulin. Kuvauksiin Helsingissä osallistuu lisäksi median opiskelijoita. Projekti toteutetaan yhteistyössä mm. Beethoven-Gymnasiumin (Berliini) opiskelijoiden, Stadin ammatti- ja aikuisopiston tekstiili- ja muoti- sekä hius- ja kauneudenhoitoalan opiskelijoiden ja ohjaaja Peter Allen Stonen (USA) kanssa.

Aikataulu:

28.2.–8.3.2024: hakuprosessi

huhti-toukokuu 2024: opintokäynnit, materiaalin keruu, ideointi, ryhmäytyminen

kesäkuu 2024: käsikirjoittaminen käynnistyy

elo-syyskuu: teatterikurssit käynnistyvät, jatkuvat marraskuun loppuun; saksan kielen ja kulttuurin opintojakso käynnistyy; opintomatka Berliiniin (31.8.–7.9.)

syys-lokakuu: elokuvan harjoittelu, kuvausten valmisteleminen, kv-yhteistyö virtuaalisesti

marraskuu: elokuvan kuvaukset

joulukuu 2024 – maaliskuu 2025: elokuvan editointi

maalis-toukokuu: lyhytelokuvan julkaisu ja levittäminen elokuvafestivaaleille, berliiniläisten vierailu

Ilmoittautuminen: Ohjeet hakemiseen ilmoitetaan erikseen viimeistään proggisinfossa 28.2. Matkakuluihin haetaan rahoitusta.

Tanssiteatteri, tanssin ja teatterin yhteistyö, 10 op (TEA03–TEA05 6 op ja TAN05–06 4 op)

Opintojakso toteutetaan teatterin ja tanssin yhteistyönä, ja se ajoittuu periodeihin 4 (kaksi moduulia) ja 5 (kolme moduulia).

Tässä produktiossa teatteri ja tanssi kohtaavat, kulkevat rinnakkain, lomittain ja ovat välillä yhtä. Produktiossa tutkaillaan tanssin ja teatterin yhtymäkohtia - missä pisteessä tanssi muuttuu teatteriksi tai teatteri tanssiksi. Voidaanko olla molempia yhtä aikaa?

Teosta työstetään sekä valmiin materiaalin että työryhmän omien ideoiden pohjalta.

Produktioon osallistumisen edellytyksenä on, että olet suorittanut moduulit TAN01 sekä TEA01 ja TEA02, mutta et vielä ole suorittanut produktiokursseja TEA03–05 ja TAN05–TAN06. Valitse periodissa 4 moduulit TEA03 ja TAN05 ja periodissa 5 TEA04, TEA05 sekä TAN06.

Rotterdam PUH06–07, 2–4 op ja/tai TAN05–06, 2–4 op

Rotterdam on tanssin ja puheilmaston kansainvälinen projekti (opiskelijalle yhteensä 4 op), joka toteutetaan yhteistyössä rotterdamilaisen De Theaterhavo/vwo -taidekoulun (www.theaterhavovwo.nl) kanssa.

Projekti ajoittuu opintojen osalta 1. periodiin, jolloin riveille tulee kaksi moduulia. Oppitunnit pidetään ennen syksyn yo-kirjoituksia. Lisäksi projekti sisältää matkan Rotterdamiin syksyllä 2024 sekä rotterdamilaisien nuorten vastaanottamisen ja vierailusta huolehtimisen keväällä 2025.

Matkasta saattaa aiheutua itse maksettavia kuluja. Matkan aikana majoitumme perheissä, joten oletan valmis vastavuoroisesti majoittamaan yhden hollantilaisen nuoren, kun he saapuvat vierailulle Kallioon. Majoittamisen pitää tapahtua perheessä, jossa on läsnä vähintään yksi vanhempi.

Ilmoittautuminen: Lähetä hakemus 8.3. mennessä Wilmassa Sampo Harjulle. Ilmoita seuraavat tiedot: oma nimi, vuosikurssi, suoritettut puheilmaisuksen ja tanssin opinnot, mitä muita produktioita ja KV-projekteja olet suunnitellut ottavasi ensi lukuvuodelle (ja millaiseen tärkeysjärjestykseen ne asettaisit) sekä perustelut, miksi haluat mukaan tähän projektiin. Jos hakijoita on enemmän kuin voimme ottaa, valintakriteereinä käytetään suoritettuja opintoja, sitoutumista aiempiin opintoihin, kykyä majoittaa hollantilainen nuori, ensi lukuvuoden suunnitelmiasi produktioiden ja KV-projektien osalta sekä mainitsemiasi perusteluja.

Projektiin osallistuminen edellyttää vähintään PUH01- sekä TAN01-moduulien suorittamista.

KIRJAKALLIO

KirjaKallio on kirjallisen ilmaisun, median ja puheilmaisuksen yhteinen kirjallisuushanke.

Kirjamessut

KIL07, 2 op

MED10, 2 op

PUH05, 2 op

KirjaKallio tuottaa Helsingin Kirjamessujen Kallio-lavalle ohjelmaa. Neljän messupäivän ajan opiskelijat haastattelevat kirjailijoita heidän teoksistaan, tekevät teosten katkelmista puhetaide-esityksiä sekä vetävät paneelikeskusteluja. Kirjamessujen valmisteleva ja opastava työ tapahtuu ensimmäisessä ja toisessa periodissa ennen messuja. Messut järjestetään 24.–27.10.2024.

Jos haluat mukaan Kirjamessuille, valitse 1. periodiin KIL07.Kirjamessut-opintojakso. 2. periodin MED10.Kirjamessut-opintojakso lisätään sinulle automaattisesti. Proggiksessa on mahdollista tehdä myös puhetaide-esityksiä, joista saa PUH05-suorituksen. Lisäksi voit halutessasi toimia Kallio-lavan Iskuryhmässä (MED09), joka vastaa KirjaKallion tiedottamisen ja julkisuuskuvan suunnittelusta ja toteuttamisesta, lavan käytännöistä sekä yhteistyöprojekteista.

Produktioon osallistuminen edellyttää, että suoritettuna on ainakin kaksi seuraavista opintojaksoista: KIL01, PUH01 ja MED01.

KirjaKallio kautta vuoden

KIL08, 2 op

PUH06, 2 op

KirjaKallio kautta vuoden -proggiksessa tehdään pieniä keikkoja pitkin lukuvuotta. Aiempina vuosina on kirjoitettu, tehty puhetaidetta ja Kyky-lehden toimittamista, sometuottamista, juontamista, haastatteluja, kirjallisia muotokuvia, tilausrunoja, koelukua ja joka vuosi jotain, mitä emme ole osanneet edes arvata.

KirjaKallio tekee yhteistyötä monenlaisten toimijoiden, esimerkiksi kirjakauppojen, museoiden ja koulujen kanssa. Keikkoja tehdään yksin ja yhdessä. Opintojaksot on sijoitettu ensimmäiseen periodiin rivien ulkopuolelle, mutta työskentely jakaantuu koko lukuvuodelle. Lukuvuoden alussa on ainakin yksi yhteinen kokoontuminen.

Voit osallistua proggikseen oman tilanteesi mukaan ja tehdä joko KIL08- tai PUH06-opintojakson tai molemmat. Opintojaksoa voi suorittaa useammankin lukuvuoden aikana.

Maamerkkejä

KIL09, 2 op

PUH07, 2 op

Suurta suosiota nauttinut ja yleisön valloittanut Maamerkkejä toteutuu jälleen! Maamerkkejä-esityksissä kuullaan opiskelijoiden omakohtaisia tarinoita. Yhteisesti sovitusta väljästä temasta kukin opiskelija kirjoittaa opettajan ja ryhmän tukemana killin tunneilla tekstin ja harjoittelee sen seuraavan periodin puhistunneilla esitykseksi.

Jos haluat osallistua produktion, valitse 1. periodiin KIL09.Maamerkkejä. 2. periodin PUH07.Maamerkkejä lisätään sinulle automaattisesti. Ennen produktion osallistumista suositellaan KIL01-, KIL02- ja KIL04- sekä PUH01- ja PUH03-opintojaksojen suorittamista.